

Evenementenvisie Terschelling

27-10-2021 | 's Hertogenbosch

Rapport voor de gemeente Terschelling opgesteld door ZKA
Leisure Consultants

27 oktober 2021

Inhoud

Hoofdstuk 1. Inleiding	3	Hoofdstuk 4. Conclusies en koers 2025	32
1.1 Aanleiding en doel	4	4.1 Belangrijkste conclusies	33
1.2 Proces en participatie	5	4.2 Koers 2025	36
1.3 Tijdsplan	6		
1.4 Dankwoord	7		
 Hoofdstuk 2. Schets huidige situatie	 8	 Hoofdstuk 5. Bijlagen	 39
2.1 Inleiding	9	Bijlage 1: Resultaten bewonersenquête	40
2.2 Definitie en type evenementen	10	Bewonersenquête	41
2.3 Overzicht aantallen evenementen	11	Achtergrondkenmerken respondenten	42
2.4 Beleidsmatige kaders	13	Deelname aan evenementen	45
2.5 Invloed trends evenementen	15	De impact van evenementen	48
2.6 'DNA' van Terschelling	17	Wensen voor de toekomst	51
 Hoofdstuk 3. Analyse en verdieping	 18	 Bijlage 2: benaderde stakeholders	 55
3.1 Inleiding	19	Benaderde stakeholders	56
3.2 Leefbaarheid	21		
3.3 Economie	25	 Bijlage 3: Beleidsanalyse	 57
3.4 Natuur	27	Inleiding	58
3.5 Toekomst wensen Bewoners	28	Provinciaal beleid	59
3.6 Overige aandachtspunten	29	Gemeentelijk beleid	60

01

Inleiding

1.1 Aanleiding en doel

Aanleiding

Evenementen vormen een wezenlijk onderdeel van Terschelling. Deze variëren van (kleine) lokale evenementen vooral gericht op de Terschellingers o.a. om de onderlinge band te versterken tot Oerol, het meest bekende openluchtfestival van ons land. Sommige evenementen zijn bedoeld om bezoekers van de vaste wal te trekken in rustigere perioden, andere om de beleving van de toerist op het eiland te versterken.

Evenementen spelen daarmee een grote rol op Terschelling. Deze genereren naast bekendheid en beleving ook bestedingen en werkgelegenheid bij aanbieders van verblijf, horeca, detailhandel en verhuur. Maar de medaille heeft ook een andere zijde. Daarbij gaat het om de effecten op de natuur of de leefbaarheid die in het geding kan komen.

Daarom is in het Eilandakkoord 2018-2022 het voornemen uitgesproken om een evenementenvisie te ontwikkelen. Voor de opzet van deze evenementenvisie hebben we ons laten inspireren door de Toekomstvisie TS 25, die als uitgangspunt heeft te komen tot een harmonieuze afstemming tussen people (leefbaarheid), profit (economie), planet (natuur).

Doel

Het doel is te komen tot een gedragen evenementenvisie met een evenwichtige balans tussen leefbaarheid, economie en natuur op het eiland. Deze evenementenvisie dient als basis voor het evenementenbeleid **inclusief toetsingskader en beleidsregels voor de beoordeling van nieuwe evenementen.**

1.2 Proces en participatie

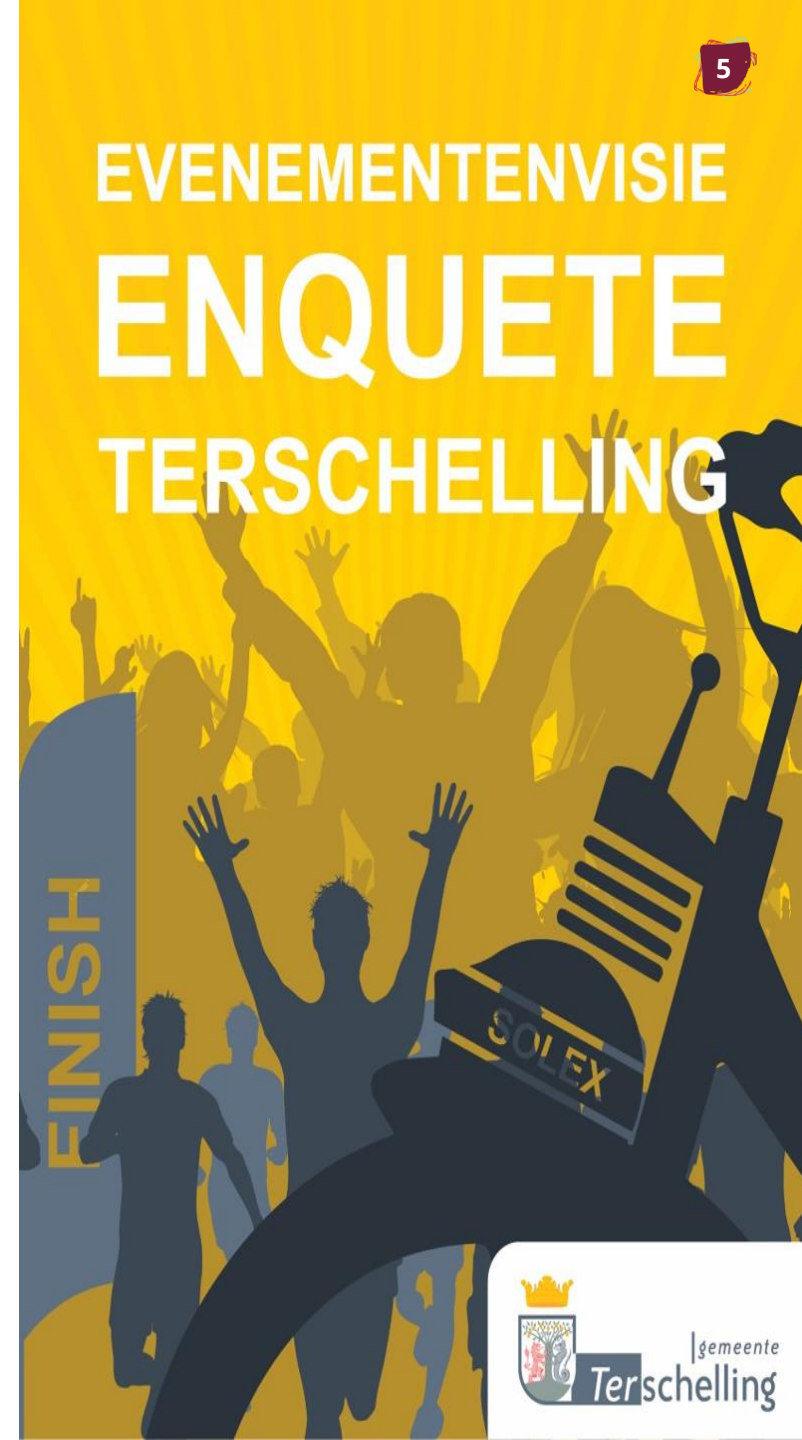
Een nieuwe evenementenvisie is belangrijk voor het héle eiland. Om deze visie te ontwikkelen zijn vele belanghebbenden betrokkenen is er op verschillende momenten terugkoppeling gegeven. Al deze vormen van participatie moeten er uiteindelijk toe leiden dat de visie breed gedragen wordt. De volgende groepen hebben meegedacht en/of hun mening gegeven gedurende het proces (zie na de opsomming een korte toelichting);

- Evenementorganisatoren
- Inwoners (16 jaar en ouder)
- (Horeca-)ondernemers
- Overige partijen als Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat, het Waterschap, huisartsenpost, brandweer en politie

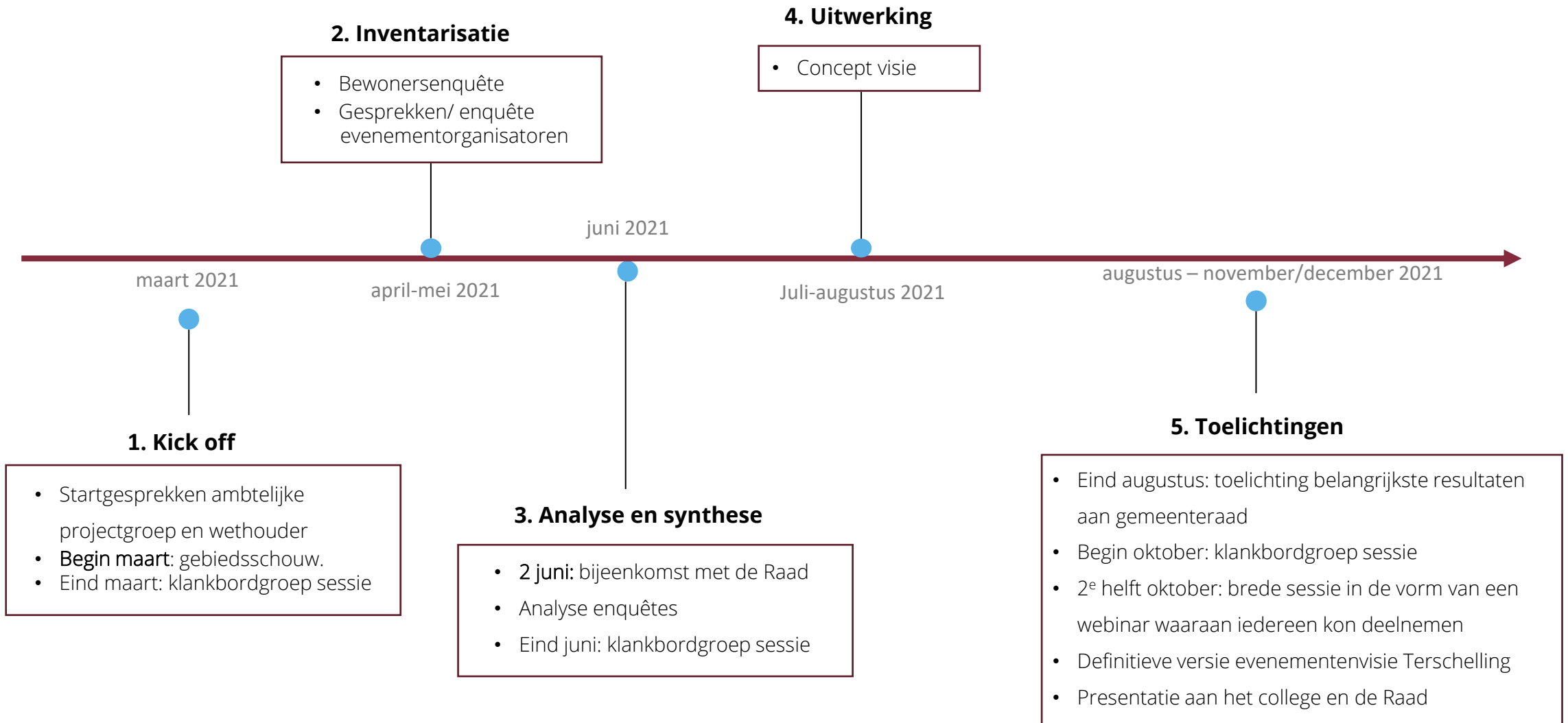
De inwoners konden o.a. hun mening geven via een online enquête die uitgezet was onder alle Terschellinger inwoners ouder dan 16 jaar (zie ook bijlage 1 voor toelichting hierop). Ook is met circa 35 stakeholders gesproken, die betrokken zijn bij de organisatie en realisatie van evenementen. In Bijlage 2 is vermeld om welke partijen het gaat.

Daarnaast is gesproken met de organisatoren van vier grote evenementen op het eiland en is een enquête uitgezet onder de kleinere organisatoren. **Gedurende het proces is bovendien vier keer met een breed samengestelde klankbordgroep overlegd om feedback te krijgen. Vanuit de gemeente als opdrachtgever is het proces begeleid vanuit een stuurgroep met de meest betrokken ambtenaren en bestuurder.**

Tot slot is het conceptrapport gepresenteerd tijdens een sessie waarop iedereen op het eiland kon inschrijven en vragen kon stellen. Deze vond vanwege de Corona-eisen in samenhang met de verwachte toestroom van mensen plaats in vorm van een webinar.

1.3 Tijdspad

1.4 Dankwoord

De bedoeling is dat dit zoveel mogelijk een visie wordt van, met en voor de eilanders. Deze kwam tot stand mede dankzij de medewerking van vele betrokkenen op het eiland.

De totstandkoming van de visie vond plaats tijdens de Coronacrisis, die tijdens de afronding nog steeds voortduurde. Hierdoor hadden vele organisatoren zowel in 2020 als 2021 te maken met het niet of in sterk afgeslankte vorm doorgaan van hun evenement. Langs deze weg willen wij hen nogmaals een hart onder de riem steken.

Veel dank gaat uit naar alle betrokkenen die zich ondanks deze lastige periode hebben ingezet bij de totstandkoming van de visie. Want het proces heeft hiermee een schat aan informatie opgeleverd, veel betrokkenheid en daarmee hopelijk ook veel draagvlak voor het vervolg.

Bron: Marleen Annema

02

Schets huidige situatie

Bron: Nichon Glerum

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie van de evenementensector op Terschelling beschreven. Allereerst wordt een definitie gegeven en een indeling in drie typen (par. 2.2). Een overzicht van het aantal evenementen geeft een indicatie van de omvang van de sector (par 2.3).

Daarna wordt in beeld gebracht welke beleidskaders van belang zijn voor de sector (par. 2.4) en welke relevante trends en ontwikkelingen er zijn die van invloed zijn (2.5). Uit het hele traject bleek verder steeds weer hoe belangrijk het is dat evenementen aansluiten bij het 'DNA' van Terschelling. Daarom is hier in par. 2.6 nader op ingegaan.

2.2 Definitie en type evenementen

Definitie

Voor een evenement wordt de volgende definitie aangehouden: *‘Een evenement is elke voor publiek toegankelijke verrichting van vermaak’* (definitie APV). Daarbij geldt verder dat:

- Er een vergunning of melding bij de gemeente voor nodig is;
- Het evenement openbaar toegankelijk is (al dan niet met een toegangsbewijs).

Naast deze gemeentelijk vergunning of melding moeten evenementen afhankelijk van de locatie, omvang en karakter voldoen aan eisen en wetgeving vanuit o.a. de provincie, omgevings- en natuurbeschermingswet.

Indeling in type evenementen

Binnen het evenementenaanbod wordt onderscheid gemaakt naar drie type evenementen:

- **Lokale evenementen:** evenementen/tradities vooral gericht op de bewoners **van Terschelling zelf** (bijvoorbeeld de Straatkaatspartij, Paaspuzzelrit, Dorpsfeest Hoorn, Zeepkistenrace).
- **Autonome trekkers:** evenementen die primair bezoekers ‘van de overkant’ naar Terschelling trekken. **Deze zijn voor het merendeel in het verleden ontstaan om de logiesbezetting in voor- en najaar een extra impuls te geven..** Zie nevenstaand kader voor een overzicht;
- **Ondersteunende evenementen:** evenementen gericht op bezoekers die al op het eiland zijn en die het toeristisch product aanvullen **alsmede de beleving versterken en voor extra reuring zorgen** (bijvoorbeeld: braderie, Dichter aan zee, Horizontoer).

Autonome trekkers in 2019:

- Oerol
- Berenloop
- Fjoertoer
- Rock & Roll street
- Kleintje Berenloop
- HT-Roeirace
- Springtij Forum
- HT-Roeiracefeest
- Terschellinger filmdagen
- Yoga Festival
- Mountainbiketocht Noordvaarder
- Friesland beweegt
- Europees kampioenschap strandzeilen
- Schuttevaerrace
- Brandaris Challenge

2.3 Overzicht aantallen evenementen

Er zijn in totaal 123 evenementen op Terschelling (bron: evenementenkalender 2019), Verdeeld naar type evenementen ziet het beeld er als volgt uit:

- **65 lokale evenementen:** deze sluiten aan bij de behoeften en tradities van de eigen inwoners van het eiland en vinden verspreid over het hele jaar plaats. Denk daarbij aan de Straatkaatspartij, Paaspuzzelrit, Dorpsfeest Hoorn. **Het zijn doorgaans evenementen met relatief weinig bezoekers. Van de 65 zijn er circa 55 vergunningplichtig, bij 10 volstaat een melding.**
- **15 autonome trekkers:** Primair gaat het hier om de grotere spelers als Oerol, de Berenloop, Fjoertour en Rock and Roll Street. **Van deze evenementen trekken er zes (veel) meer dan 1.000 bezoekers.** Een deel van deze autonome trekkers is kleiner van omvang, maar is wel primair gericht op bezoekers/**deelnemers** van buiten. **Al deze evenementen zijn vergunningplichtig**
- **43 ondersteunende evenementen:** 60-65% van deze evenementen vindt in het hoogseizoen plaats. Circa de helft van deze evenementen zijn braderieën en rommelmarkten en een kwart zijn sportieve evenementen als fietsspeurtochten, Vliegerspektakel en demo met paarden. **Van deze evenementen zijn er bijna 30 vergunningplichtig en bijna 15 kunnen volstaan met een melding.**

Ruim 40% van de evenementen vindt in het hoogseizoen plaats en dit zijn (op één na) allemaal ondersteunende of lokale evenementen. Alle autonome trekkers (op twee na) vinden buiten het hoogseizoen waarvan 6 in het naseizoen en 7 in het voorseizoen. Op de volgende pagina wordt e.e.a. in tabelvorm weergegeven.

Overzicht aantallen evenementen naar type, spreiding en frequentie

	TOTAAL	LOKALE EVENEMENTEN	AUTONOME TREKKERS	ONDERSTEUNENDE EVENEMENTEN
TOTAAL AANTAL EVENEMENTEN	123	65	15 (33 dagen)	43
TOTAAL AANTAL BEZOEKERS		onbekend	Circa 75.000	onbekend
SPREIDING IN TIJD				
LAAGSEIZOEN (winter: december, januari, februari)	12	11	1	0
VOORSEIZOEN (voorjaar: maart, april, mei, juni)	35	20	7	8
HOOGSEIZOEN (zomer: juli, augustus)	51	23	1	27
NASEIZOEN (herfst: september, oktober, november)	25	11	6	8
FREQUENTIE				
EENS IN DE ZOVEEL JAAR	2	1	1	0
EERSTE KEER	13	7	0	7
TWEEDE KEER	1	0	0	1
JAARLIJKS	105	56	14	35
OM HET JAAR	2	1	0	0

2.4 Beleidsmatige kaders

De evenementen op Terschelling vinden veelal - maar niet uitsluitend- in de buitenlucht en in de openbare ruimte plaats. Daardoor hebben deze evenementen te maken met (bijna) alle daar ter plekke geldende regelgeving. Hierdoor zijn veel beleidsvelden van invloed op deze sector.

Denk hierbij aan de Omgevingsvisie, het Eilandakkoord 2018-2022, de APV (Algemeen Plaatselijke Verordening) en het huidige stelsel van vergunningen en meldingen. Deze beleidsvelden relateren met name aan het vergunningentraject dat de organisator van een evenement dient te doorlopen.

Op de volgende pagina zijn de meest relevante beleidsdocumenten weergegeven. De volledige beleidsanalyse staat in bijlage 3.

Schema relevante beleidskaders

Provinciaal	Omgevingsvisie (Friesland)		Omgevingsvisie (Waddengebied)		Provinciale vergunningen (evenementen)			
	- Fryslân houdt de leefomgeving vitaal, leefbaar en bereikbaar - Fryslân zet de energietransitie met kracht voort - Fryslân wordt klimaat-adaptief ingericht - Fryslân versterkt de biodiversiteit		Als de Omgevingswet in werking treedt, stelt het Rijk geen aparte (rijks)structuurvisie meer op voor de Waddenzee. Daarmee komt de Structuurvisie voor de Waddenzee te vervallen. De hoofddoelstelling voor de Waddenzee wordt verankerd in de nationale Omgevingsvisie, het bijbehorende Besluit kwaliteit leefomgeving en bestaande regelgeving.		De provincie kan vergunningen en/of ontheffingen verlenen voor onderdelen van evenementen, die vallen onder onderstaande regelgeving. De provincie ziet vervolgens ook toe op de handhaving. - Wet Luchtvaart: - Vuurwerkbesluit: - Wet Natuurbescherming			
Gemeentelijk	Eilandakkoord (2018-2022)		Algemeen Plaatselijke Verordening (APV)		Bestemmingsplannen en omgevingswet		TS25 (Terschelling 2025)	
	Twee van de drie speerpunten uit het eilandakkoord raken (indirect) ook de evenementensector: - Duurzaamheid: de basis van al het handelen van de gemeente. Waarbij Terschelling ook een proeftuin wordt voor nieuwe ontwikkelingen in energieopwekking. - Toerisme en recreatie: die zorgen voor veel werkgelegenheid op Terschelling.		De vergunning of ontheffing kan door het bevoegd gezag of het bevoegde bestuursorgaan worden geweigerd in het belang van: - de openbare orde; - de openbare veiligheid; - de volksgezondheid; - de bescherming van het milieu.		Waar mag een evenement plaatsvinden en waar niet. Bij strijdig gebruik bestaat in de meeste bestemmingsplannen de mogelijkheid tot het aanvragen van een omgevingsvergunning. In de omgevingsvergunning moet vervolgens aangegeven worden of het evenement ruimtelijk inpasbaar is (een goede ruimtelijke onderbouwing).		In de Toekomstvisie TS25, welke door de gemeente Terschelling is opgesteld, zijn drie pijlers gedefinieerd, waarbij toerisme en recreatie onderdeel zijn van de pijler ‘duurzame economie’: - Krachtige samenleving (people) - Duurzame economie (profit) - Waardevolle omgeving (planet) Verder wordt verwezen naar het professionaliseren van evenementen op het eiland als doel voor de toekomst, Terschelling in 2025.	
Anders	Marketing strategie Toeristisch Terschelling					Overige vergunningen		
	De ambitie is om nationaal de positie vast te houden en uit te bouwen middels seizoensverlenging. Dit door doelgroepen aan te trekken die meer besteden en graag terugkomen. Meer specifiek wordt beschreven, in TS25 en in de toeristische marketing strategie 2019, dat evenementen bijdragen aan de gewenste seizoenverbreding.					Het kan voorkomen, dat er nog vergunningen of ontheffingen van andere instanties nodig zijn voor het gebruik van hun grondgebied, zoals Staatsbosbeheer, het Wetterskip en Rijkswaterstaat. De gemeente zal de aanvrager indien nodig doorverwijzen naar de betreffende instantie.		

2.5 Invloed trends evenementen

Naast beleidskaders en regelgeving zijn ook trends van invloed op de evenementensector. Deze paragraaf gaat in op de belangrijkste trends op dit gebied. Deze zijn gebaseerd op deskresearch en getoetst tijdens gesprekken met betrokkenen o.a. in de Klankbordgroep. Hierbij zijn niet alleen landelijke trends geschetst, maar is tevens aangegeven wat dit betekent voor Terschelling.

De meest opvallende trend is natuurlijk de invloed van de Coronacrisis op de evenementensector. Binnen de toeristensector vormen de evenementen de zwaarst getroffen deelsector. Een groot deel van de evenementen kon noch in 2020 noch in 2021 plaatsvinden of alleen in sterk aangepaste vorm (kleiner, deels hybride etc.). De schade was enorm, ondanks garantieregelingen van de Rijksoverheid en aanvullende maatregelen op andere overheidsniveaus.

Het is goed om ook voor de langere termijn de belangrijke trends te duiden; zie hiervoor het overzicht op de volgende pagina. De meeste tekenden zich overigens al in de periode voor de crisis af.

Festivalisering

In de laatste jaren (m.u.v. Coronaperiode) is het aantal evenementen en festivals in Nederland sterk gestegen. Hierdoor ontstaat vaak een toenemende overlast en steeds meer 'copy paste' evenementen die vaak niets met de stad, het dorp te maken hebben waar ze gehouden worden. Het is derhalve belangrijk om de balans te zoeken en zich te onderscheiden vanuit het eigen DNA. Terschelling slaagt daarin tot nu toe (zeer) goed, mede door de kritische houding t.o.v. nieuwe evenementen en de wijze waarop de kalender is opgesteld. Maar waakzaamheid blijft uiteraard geboden.

Professionalisering

Vanwege het groeiende takenpakket van organisatoren (door strengere eisen, grotere schaal etc.) moeten evenementen steeds professioneler worden georganiseerd. Het wordt steeds lastiger om de organisatie 'rond te krijgen' zeker omdat het tegelijkertijd steeds lastiger wordt om vrijwilligers te vinden/blijvend vast te houden. Ook Terschelling heeft hier mee te maken. De verwachting is dat dit proces de komende jaren doorzet. Belangrijk is om hier de samenwerking te zoeken en van elkaar te leren op het eiland.

Schaalvergroting

Door succes en/of vanwege het verdienmodel zijn veel evenementen in Nederland de afgelopen 5-10 jaar steeds groter geworden (m.u.v. Corona-periode). Op veel plekken zien we dat de druk op de omgeving fors toeneemt (problemen met parkeren, afval, geluid, alcohol en drugs) en dat de tolerantie zijn grenzen bereikt. Ook hierin lijkt Terschelling het tot op heden goed te doen en is het zaak dit de komende jaren goed te blijven monitoren. Tegelijkertijd dient hierbij bedacht te worden dat sommige type evenementen een minimumschaal nodig hebben om uit de kosten te komen en/of niet te afhankelijk te worden van subsidies en fondsen.

Duurzaamheid

Op gebied van duurzaamheid zijn veel gemeenten en marktpartijen actief zowel in hun beleid als in de praktische uitvoering. De ervaring leert dat de toeristische sector hierin niet echt voorop loopt. We zien dat er op het gebied van evenementen wel slagen gemaakt worden: steeds meer vervoer met OV, duurzame energie opwekking, afvalbeleid gericht op het voorkomen van zwerfafval en hergebruik van bijv. glazen. Terschelling zet van oudsher al sterk in op OV en fiets en in beleid wordt ook stevig ingezet op duurzaamheid (o.a. één van 3 speerpunten in het Eilandakkoord 2018-2022). Ook bij steeds meer organisatoren op het eiland is duurzaamheid een belangrijke intrinsieke drijfveer.

Schaalverkleining

Dit is als het ware een tegentrend op het almaar groter worden van veel evenementen. Deze trend laat een beeld zien van een groeiend aantal evenementen voor kleine specifieke nichemarkten met specifieke smaak, motieven en behoeften. Deze trend is ook expliciet naar voren gekomen bij de gesprekken met de stakeholders op het eiland. Met zulke specifieke evenementen zou bijv. ingespeeld kunnen worden op veranderingen in het type verblijfgast dat naar Terschelling komt (hoger opgeleid, koopkrachtiger, sportiever/actiever?).

Coronagerelateerde trends

Hierbij moeten we bijv. denken aan live streaming van evenementen waardoor ook hybride evenementen mogelijk zijn, het noodgedwongen inzetten op kleinschaligheid vanwege de beperkende maatregelen, alleen online reserveren etc. Het is nog onduidelijk in hoeverre deze ontwikkelingen zich doorzetten 'na de Corona-crisis', maar de ervaring leert dat van dergelijke ontwikkelingen altijd een deel 'bekijft' in de jaren daarna.

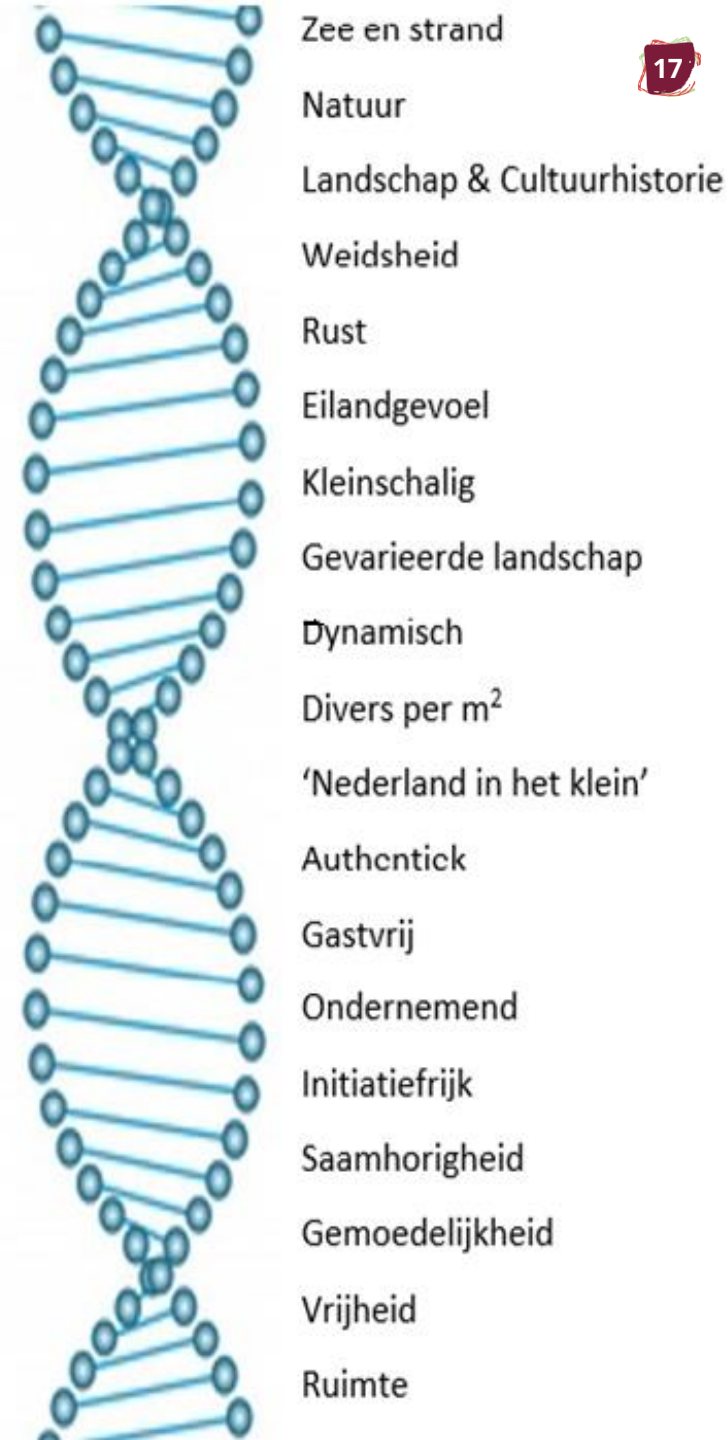
2.6 'DNA' van Terschelling

Veelvuldig kwam in de gesprekken en beleidsstukken het 'DNA van Terschelling' naar voren als element waarop evenementen aansluiten of (zouden) moeten aansluiten. Maar wat is het 'DNA van Terschelling' en waaruit is dit opgebouwd?

Hiervoor grijpen we onder meer terug op pagina 4 en 5 van de Toekomstvisie TS25: *'Bewoners en maatschappelijke organisaties van Terschelling en ook bezoekers van het eiland hebben het DNA van Terschelling getypeerd. Dit zijn de onderscheidende kernwaarden die de kracht van het eiland en de bevolking karakteriseren'*. Ook in de in 2019 opgestelde Marketingstrategie voor Terschelling wordt ingegaan op het DNA van Terschelling.

In beide rapporten wordt Het DNA van Terschelling 'vertaald' naar een aantal woorden en typeringen die gezamenlijk het DNA vormen. Deze staan weergegeven bij nevenstaande 'DNA-keten'.

Typeringen/woorden die relevant zijn voor de eventensector en die ook uit de gesprekken regelmatig naar voren kwamen zijn: het eilandgevoel, kleinschaligheid, authentiek, gastvrij, ondernemend en initiatiefrijk, saamhorigheid, gemoedelijkheid en vrijheid.

03

Analyse en verdieping

Bron: VW

3.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de vraag wat evenementen betekenen voor de bewoners, de ondernemers, de organisatoren en andere stakeholders op het eiland. Dit hoofdstuk is voor het grootste deel gebaseerd op de bewonersenquête, de gesprekken met alle stakeholders en de besprekingen met de klankbordgroep.

Bij de uitwerking van dit hoofdstuk vormt de zoektocht naar de juiste balans tussen people (leefbaarheid), profit (economie), planet (natuur) het uitgangspunt, zoals ook aangegeven in de eerder genoemde Toekomstvisie TS25. Daarom is er nadrukkelijk voor gekozen om ook de uitwerking vanuit deze drie invalshoeken te presenteren (zie het kader op de volgende pagina voor een nadere toelichting).

Elke invalshoek wordt uitgelicht in relatie tot de resultaten uit de bewonersenquête en de gesprekken met de stakeholders: de grafieken en tabellen in dit hoofdstuk hebben betrekking op de bewonersenquête tenzij anders is vermeld. Daarnaast is in paragraaf (3.5) specifiek ingegaan op toekomstwensen van de bewoners ten aanzien van evenementen. Afgesloten wordt met paragraaf 3.6 'overige aandachtspunten', die voor een groot deel te maken hebben met de organisatie van de evenementen zelf.

Bij de zoektocht naar de juiste balans gaat het om de impact van evenementen op drie elementen: Leefbaarheid, Economie en Natuur. Maar wat wordt verstaan onder deze drie punten?

Evenementen hebben impact op de **leefbaarheid** op het eiland vanwege:

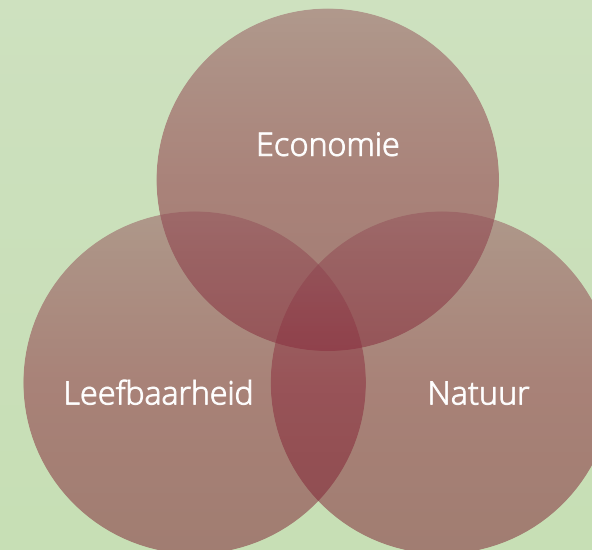
- Ervaren overlast
- Drukke op de fietspaden en de winkels
- Lawaai
- Levendigheid en sfeer
- Participatie van bewoners als vrijwilligers
- Sociale cohesie

Evenementen hebben impact op de **economie** vanwege:

- Omzet en werkgelegenheid
- Het imago
- De sfeer
- Herhaalbezoek
- Versterking toeristisch product en de beleving van het eiland
- Draagvlak voorzieningen (winkelaanbod, leisure voorzieningen)
- Positionering Terschelling (mediawaarde, beleving, aansluiting DNA)

Tenslotte hebben evenementen ook impact op de **natuur** vanwege:

- Schade aan natuur
- Vervuiling door afval
- Verstoring
- Natuur als belangrijk decor
- Belang natuur (het 'kroonjuweel')

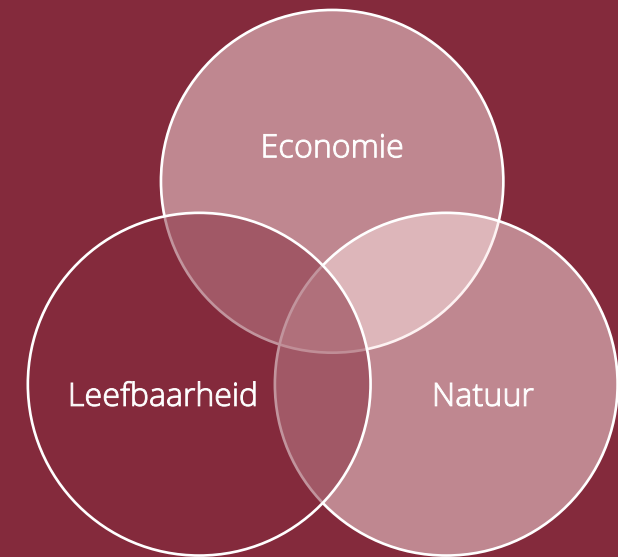
3.2 Leefbaarheid

Het eerste element betreft de effecten van evenementen op de leefbaarheid. Deze leefbaarheid wordt door vele factoren beïnvloed zoals participatie, sociale cohesie, levendigheid en sfeer, maar ook ervaren overlast door drukte, lawaai of vervuiling. Uit de resultaten blijkt onder de bewoners een driedeling in de ervaren effecten op de leefbaarheid: één derde vindt de impact negatief, één derde neutraal en één derde is positief over de impact van evenementen.

Participatiegraad bij evenementen hoog

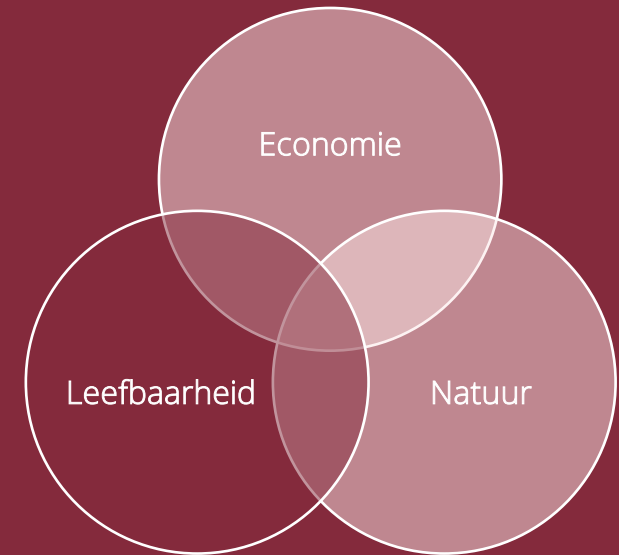
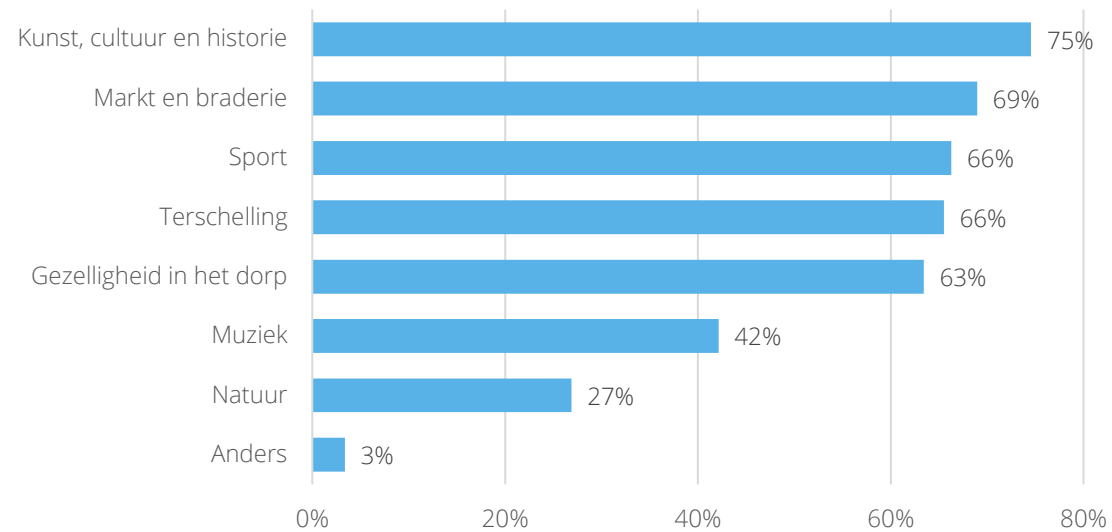
De deelname van Terschellingers zelf aan evenementen is groot. Ruim 70% van de bewoners bezoekt zelf evenementen (zelfs 85% bij 16-45 jarigen). De evenementen die zij bezoeken, hebben voornamelijk kunst/cultuur, markten, sport en echte Terschellinger-evenementen (o.a. Ijsfeest, Terschelling vertelt, Ringsteken) als thema (zie ook grafiek volgende pagina).

Er is ook veel participatie in de vorm van sponsoring, uitleen van materialen en beschikbaar stellen terreinen en/of gebouwen. Denk bijv. aan de terreinen van Staatsbosbeheer en de terreinen en gebouw die Rijkswaterstaat ter beschikking stellen.

Tenslotte zijn veel bewoners (circa 850 mensen) zelf vrijwilliger, vaak bij meerdere evenementen. Velen zien dit als een leuke, waardevolle tijdbesteding, maar soms wordt het als een extra druk ervaren.

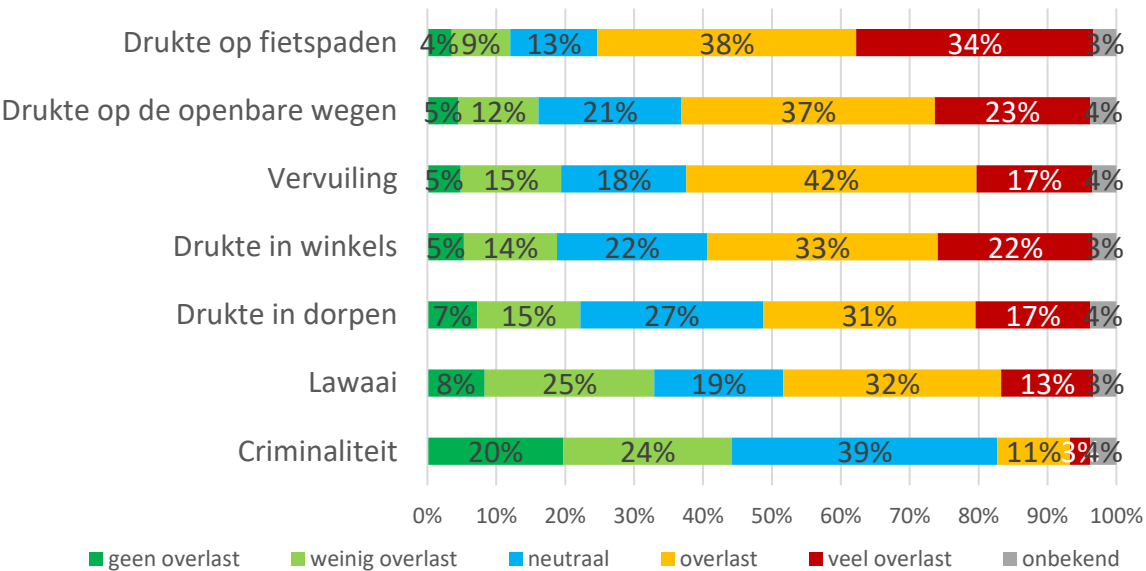
Aan welk type evenementen heeft u deelgenomen?

Vooraf de drukte genoemd als negatieve impact

Uit de bewonersenquête blijkt dat ruim 30% een negatieve kijk heeft op de impact van evenementen. Overlast is hierbij primair afkomstig van de drukte op de fietspaden en openbare wegen en van vervuiling. In mindere mate wordt genoemd dat overlast wordt ervaren van drukte in de winkels en dorpen (resp. 55% en 48%). Lawaai ervaart 45% als overlast. Uit nadere analyses blijkt verder dat hoe jonger men is, hoe minder overlast men ervaart. En mensen die zelf geen evenementen bezoeken ervaren gemiddeld meer overlast dan mensen die wel evenementen bezoeken.

Evenementen op Terschelling zorgen in het algemeen voor overlast op het gebied van...

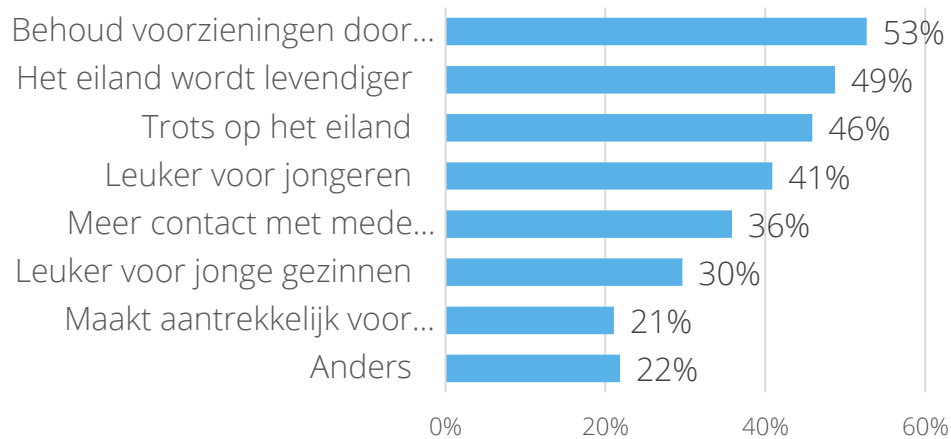

Bron: Nichon Glerum

Behoud voorzieningen en levendigheid belangrijke positieve effecten

31% van de bewoners ervaart de impact van evenementen op de leefbaarheid als positief. Bewoners geven aan dat evenementen de leefbaarheid verbeteren door behoud van voorzieningen en de levendigheid die evenementen met zich meebrengen. Verder vinden zij dat evenementen bijdragen aan de trots op het eiland en het leuker voor jongeren is.

Hoe verbeteren evenementen de leefbaarheid op het eiland?

Bron: Nichon Glerum

3.3 Economie

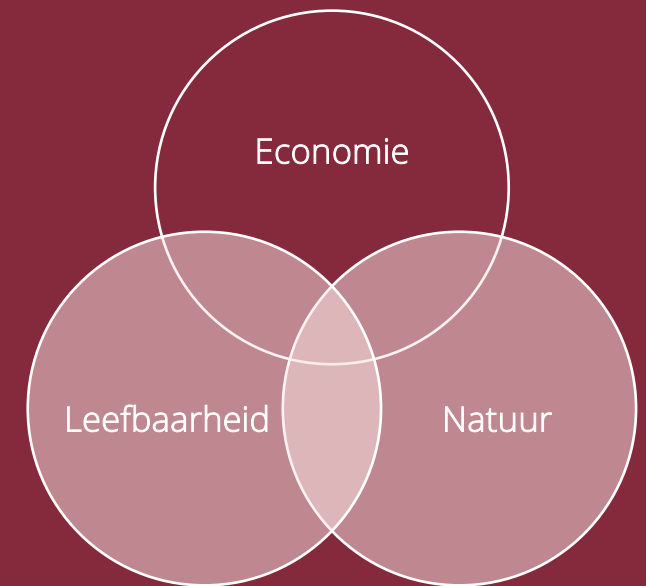
Deze paragraaf gaat nader in op het belang en de effecten van evenementen op de economie.

Economisch belang evenementen door inwoners onderschreven

Het belang van evenementen op de economie wordt door vrijwel alle partijen onderschreven. Vanuit de bewonersenquête verwacht 77% van de respondenten dat evenementen een (zeer) positieve impact hebben op de economie. Ook verwacht men hiervan een (zeer) positieve impact op het imago van het eiland (ca. 60%). Daarnaast verwacht bijna 50% dat evenementen een (zeer) positieve impact hebben op meer (herhaal-) bezoek aan het eiland.

Ook andere stakeholders zien grote belang voor economie

Vanuit de gesprekken met de stakeholders komt een vergelijkbaar beeld naar voren. Men herkent de waarde van de autonome trekkers en is trots op het resultaat dat is bereikt. Men is eensgezind in de waarde die evenementen hebben op de beleving van de gast en de versterking van het toeristisch product. Verder geeft men aan dat evenementen positief bijdragen aan de positionering, de bekendheid en het imago van Terschelling. Dit geldt vooral voor de autonome trekkers. Doordat zij vaak een sterke overlap hebben met het DNA van het eiland, versterken zij het imago en de identiteit in hoge mate. Ook de bijdrage van de autonome trekkers aan de bekendheid is zeer groot.

Bijvoorbeeld door de uitzonderlijke free publicity die Oerol onder andere op de landelijke televisie genereert, maar ook de publiciteit en partnerships in heel Nederland bij overheid en private sector die Springtij Forum genereert.

Behoorlijke effecten op bestedingen en werkgelegenheid

Naast het positieve effect op het imago en de bekendheid van het eiland, is er ook een effect merkbaar op bestedingen en werkgelegenheid. Door ZKA is, op basis van indicatieve bezoekerscijfers en op basis van kengetallen en ervaringscijfers, een globale raming gemaakt van de economische impact van de evenementen.

Deze komt uit op een bestedingsimpact van € 26-28 miljoen op jaarbasis en een effect op de werkgelegenheid van 400-425 banen. Dit betreft niet alleen bestedingen aan entree en vervoer, maar ook omzet uit logies, horeca en detailhandel.

De effecten op de economie verschillen per type evenement:

- Bij lokale evenementen is het effect relatief bescheiden omdat deze vooral door eigen inwoners bezocht worden en doorgaans (zeer) kleinschalig zijn;
- Veel autonome trekkers zijn ooit gestart mede om de 'seizoensdip' in verblijfsbezoek in het schouderseizoen op te vangen. Mede hierdoor is de bezetting van de logies in deze periode nu relatief hoog. De impact van de grootste autonome trekkers is het grootst omdat deze ook tot extra bezoek en logies leiden.
- Bij de ondersteunende evenementen zien we vooral een (extra) bestedingseffect van gasten die toch al op het eiland zijn. Dit leidt vooral tot enige horeca- en detailhandelsomzet, maar niet tot extra overnachtingen of overtochten.

Bron: Nichon Glerum

3.4 Natuur

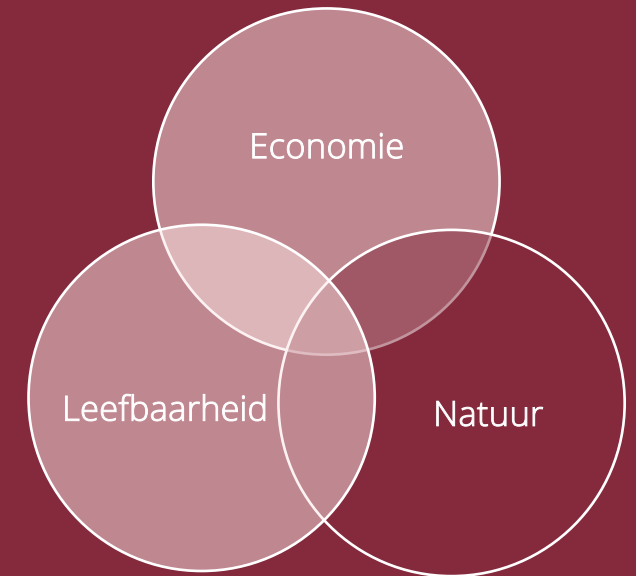
Bijna de helft van de respondenten (47%) denkt dat de impact van evenementen op de natuur (zeer) negatief is. Daarnaast antwoordt ruim één derde (35%) met neutraal op dit item en 14% positief.

Bewoners hechten veel belang aan bescherming natuur

Alle stakeholders zijn zeer begaan met de natuur op het eiland vanwege de intrinsieke kwaliteiten, het woongenot en als toeristische kwaliteit. Ook uit de bewonersenquête blijkt de waarde van natuur: maar liefst ruim 85% geeft aan dat het (heel erg) van belang is dat erin de toekomst geen schade aan de natuur veroorzaakt wordt door evenementen. Daarnaast vindt een groot deel (51%) dat een evenement zoveel mogelijk duurzaam moet zijn.

Eigenaren en beheerders onder voorwaarden positief

Partijen als Staatsbosbeheer, Rijkswaterstaat en het Waterschap als eigenaren/ beheerders van bossen, natuur en water staan in het algemeen open voor recreatief gebruik waaronder evenementen. Hun ervaringen zijn overwegend positief. Staatbosbeheer, als beheerder van 80% van natuurgebieden, hanteert hierbij wel een duidelijke prioritering hoe omgegaan wordt met natuur: eerst 'beschermen', dan 'beleven' en in de derde plaats 'benutten' (zoals gebruik voor evenementen).

3.5 Toekomstwensen bewoners

In deze paragraaf gaan we nader in op de wensen die bewoners hebben ten aanzien van evenementen in de toekomst (zie ook bijlage 1 'wensen voor de toekomst' voor verdere uitwerking in een tabelvorm). Het belangrijkste element dat bewoners noemen is dat evenementen geen schade mogen berokkenen aan de natuur. Maar liefst 86% van de bewoners vindt dit (heel) erg van belang. Ook de betrokkenheid van Terschellingers bij evenementen weegt (heel) zwaar; 73% vindt dit (heel erg) van belang. En ruim 60% vindt dat evenementen moeten aansluiten bij de kernwaarden/DNA van het eiland, een punt dat eerder ook al terugkwam (zie 2.6). Dat evenementen geen copy moeten zijn van iets op de vaste wal sluit hier naadloos bij aan en scoort ook circa 60%.

Ook duurzaamheid en leefbaarheid scoren hoog, circa 60% van de respondenten vindt dit van (groot) belang bij de organisatie van evenementen.

Tot slot scoren bijdrage aan sociaal-culturele ontwikkelingen en gratis of korting voor eilanders nog bijna 50% (heel) belangrijk.

3.6 Overige aandachtspunten

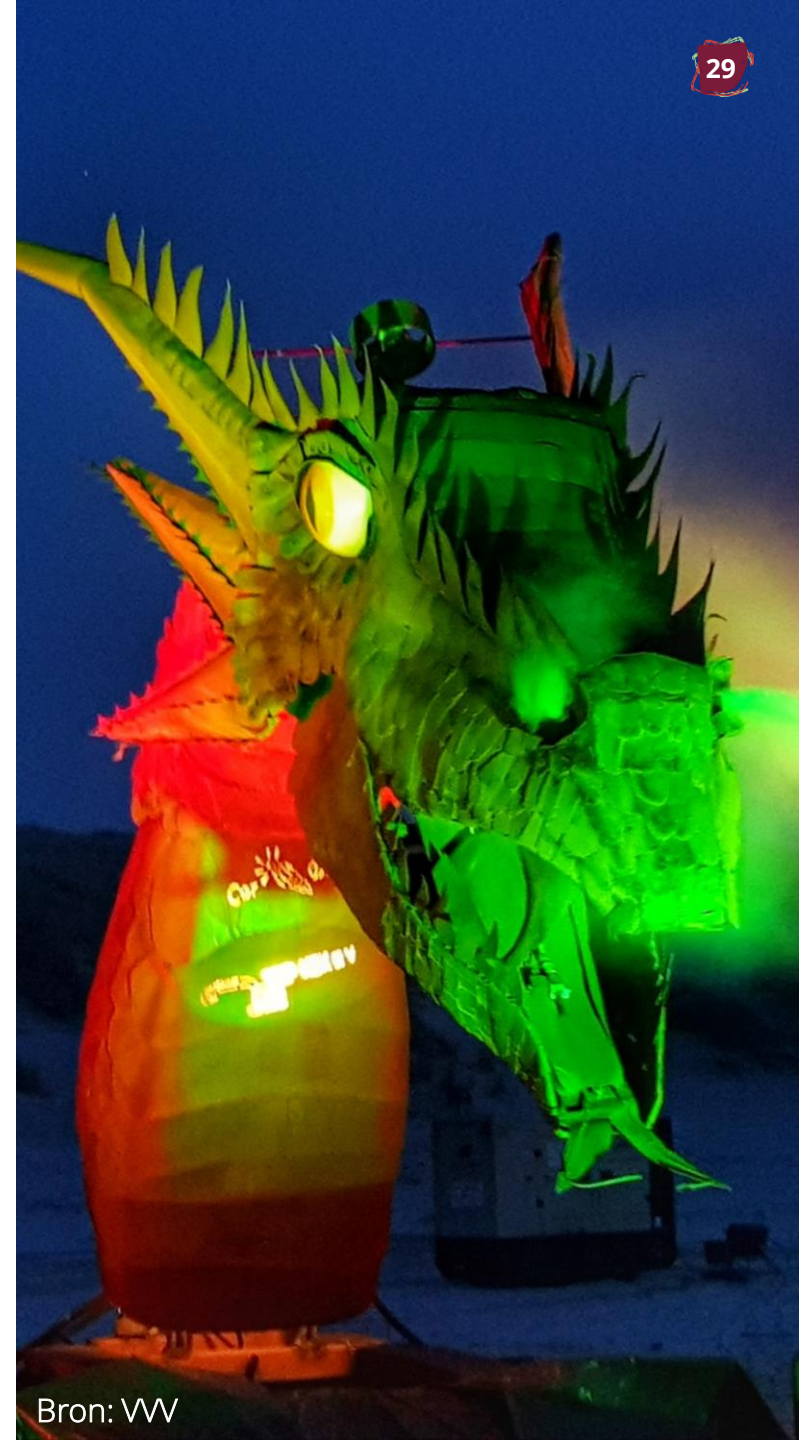
In deze laatste paragraaf komt een aantal aandachtspunten aan bod, die niet onder brengen waren binnen het stramien van de voorgaande paragrafen maar die wel erg waardevol zijn voor voltooiing van de analyse en verdieping. Het gaat voor het merendeel om aspecten die te maken hebben met de (organisatie van de) evenementen zelf en die voortkomen uit de gesprekken met de stakeholders.

Organiseren zit 'in het Terschellinger bloed'

40 jaar Oerol heeft zijn weerslag op de manier waarop evenementen worden georganiseerd; professioneel, gastvrij en deskundig. Dit blijkt ook uit het DNA van Terschelling. De ervaring heeft zijn weerslag op andere evenementen en maakt dat Terschellingers goed zijn in het professioneel organiseren van evenementen. Daarnaast versterken evenementen de onderlinge samenwerking tussen ondernemers en tussen ondernemers en (maatschappelijke-) organisaties.

Organisatorische zorgen bij evenementenorganisatoren

Organiseren gaat de Terschellingers dus goed af. En bewoners geven aan dat zij graag betrokken worden bij de evenementen (zie 3.5). Maar uit de gesprekken en de aanvullende enquête onder kleinere organisatoren komt ook naar voren dat de eisen voor evenementen (veiligheid, hygiëne etc.) steeds strenger worden. Dit vraagt niet alleen om een toenemende professionalisering, het beperkt ook de speelruimte om te ontwikkelen en vraagt veelal veel tijd en geld van de organisaties die voor het grootste deel draaien op vrijwilligers.

Daarnaast is de regeldruk hoog (vergunningaanvraag lastig/tijdrovend). Veel organisatoren vragen zich af waarom jaarlijks dezelfde vergunning moet worden aangevraagd en of hier geen efficiëntere werkwijze mogelijk is. Vrijwilligers (al dan niet van het eiland zelf) zijn essentieel voor het organiseren van evenementen, maar zij zijn steeds moeilijker te vinden. Bovendien zijn zij gemiddeld steeds ouder en hun taak is soms gecompliceerd. Vervanging van vrijwilligers door professionele werknemers is kostbaar en zal zich in de toekomst mogelijk vertalen in een hogere entreprijs.

Verjonging en vernieuwing gewenst

De organisatoren hebben een sterk besef dat de doelgroep langzaam vergrijst. Meerdere organisatoren bekijken de mogelijkheden om het aanbod meer/ook op jongere doelgroepen te richten. Van belang daarbij is het onderscheid binnen de jongere doelgroepen. Kansen zien zij in de groep 25-35 jaar. Deze is van waarde gezien hun koopkracht, minder focus op alcohol en harde muziek en betere aansluiting op het DNA van het eiland. Dit past ook goed bij de wensen van bewoners. De groep 16-25 zoekt heel ander aanbod en veroorzaakt sneller overlast. Hierop is (derhalve) minder focus bij de organisatoren. Toch is het o.i. goed om de behoeften van deze groep niet te negeren.

In de gesprekken kwam niet alleen differentiatie naar leeftijd aan de orde. Een ander belangrijk aspect was dat meerdere stakeholders aangeven dat men meer gasten vanuit de hogere opleidings- en inkomenssegmenten op het eiland ziet. Dit is een verschijnsel dat zich ook op Vlieland voordoet. Enkelen verwachten dat dit ook op Terschelling zal gebeuren. Daardoor kan er een toenemende behoefte aan kleinere niche evenementen ontstaan die bijv. met meer luxe en comfort inspelen op deze ontwikkelingen.

04

Conclusies en koers 2025

Bron: VVV

4.1 Belangrijkste conclusies

De voorgaande hoofdstukken is de huidige situatie beschreven en een analyse gegeven van de resultaten uit de bewonersenquête en de gesprekken met de diverse stakeholders. Ze vormen de basis voor de conclusies die in dit hoofdstuk getrokken worden en die leiden tot een koers voor de komende jaren. De conclusies en koers vormen op hun beurt uitgangspunt voor het toetsingskader voor evenementen.

Evenementen komen (vrijwel) altijd voort uit het eiland zelf

Vrijwel alle bestaande evenementen zijn ooit geïnitieerd door bewoners van het eiland zelf. Bewoners én stakeholders vinden het derhalve niet voor niets belangrijk dat zij betrokken zijn bij de organisatie en dat het evenement gedragen worden door de bevolking. Verder is het van belang dat evenementen aansluiting zoeken bij het DNA van Terschelling en respect wordt getoond voor de natuur en de kernwaarden van het eiland.

Brede basis voor balans tussen leefbaarheid, economie en natuur

Uit de analyses komt naar voren dat een juiste balans tussen leefbaarheid, economie en natuur belangrijk is:

- Het effect op de leefbaarheid levert zowel negatieve als positieve aspecten op
- Het belang voor de economie is vrijwel onomstreden
- Over de effecten op de natuur is bezorgdheid, voorkomen van schade hieraan is belangrijk.

Bron: Nichon Glerum

Spreiding in tijd speelt in op wisselende behoeften per seizoen

Door een slimme spreiding in tijd wordt de economie optimaal bediend, blijft het leefbaar op het eiland en wordt de natuur zoveel mogelijk gespaard. De huidige spreiding over de seizoenen speelt hier tot op heden goed op in:

- In het voor- en naseizoen zorgen de autonome trekkers voor extra verblijfsbezoek
- In het hoogseizoen wordt de meeste ondersteunende evenementen georganiseerd voor de verblijfgasten die dan op het eiland zijn voor hun vakantie
- Verspreid over het jaar spelen lokale evenementen in op de vraag van de eigen inwoners
- Het winterseizoen is een periode van rust met relatief heel weinig evenementen.

Organisatie evenementen steeds lastiger

De organisatie van evenementen wordt steeds gecompliceerder vanwege stijgende kosten, het vinden van voldoende en gekwalificeerde vrijwilligers en het voldoen aan hogere eisen/strengere regels. Ook de (tijdelijke) huisvesting van medewerkers aan evenementen is steeds lastiger. Door de Coronacrisis wordt e.e.a. nog versterkt. Tot nu toe heeft dit het voortbestaan van evenementen nog niet bedreigd, maar de nood is hoog bij sommige organisaties. Deze situatie is niet uniek voor Terschelling, maar vraagt wel aandacht, ook van de gemeente, om de continuïteit ook op termijn te borgen.

Bron: Nichon Glerum

Klassiekers hebben zich bewezen, vooral aandacht voor nieuwe trekkers

Uit het voorgaande volgt dat de meeste evenementen tot weinig overlast leiden. Verder valt op dat een aantal grotere autonome trekkers zich heeft ontwikkeld tot klassiekers. Zij hebben zich bewezen op het eiland en zijn inmiddels ook van groot belang voor het eiland voor Terschelling. Het gevaar voor disbalans ontstaat primair bij nieuwe grote autonome trekkers. Hun rol zal helder en duidelijk getoetst moeten worden alvorens groen licht te geven.

Evenementen als instrument

Belangrijk is dat evenementen niet alleen een doel op zich zijn. Uit de analyse komt naar voren dat evenementen bijna altijd een instrument zijn om andere doelstellingen te bereiken zoals verbetering van de logiesbezetting, meer reuring/vermaak, het bieden van vernieuwend cultureel aanbod, meer sociale verbondenheid onder de bevolking. Daarnaast heeft elk evenement natuurlijk eigen intrinsieke kwaliteiten die vaak de reden vormden voor de organisator om er ooit mee te beginnen.

De ruimte voor groei lijkt bescheiden

Vanuit de analyse komt naar voren dat de ruimte voor substantiële groei in het aantal evenementen of de groei van bestaande evenementen bescheiden lijkt. Immers, het huidige aantal is al relatief groot (bijna 125) en is mooi gespreid over het jaar.

Tegelijkertijd zien we dat maar een klein deel van de evenementen grootschalig is en de meeste evenementen geen overlast bezorgen. Voorkomen moet worden dat er stilstand komt en er geen enkele mogelijkheid voor vernieuwing en innovatie meer is. Dit vraagt per geval om een zeer zorgvuldige afweging van alle belangen, met name waar het gaat om nieuwe grote autonome trekkers.

4.2 Koers 2025

Vanuit de analyses en de conclusies in de voorgaande paragraaf is onderstaand een koers richting juiste balans tussen leefbaarheid, economie en natuur geformuleerd. Deze koers kan op een later moment vertaald worden naar een set van beoordelingsprincipes, die gebruikt kunnen worden voor de toetsing van aanvragen voor nieuwe evenementen, met name waar het gaat om autonome trekkers.

Evenementen moeten voortkomen uit de behoefte van het eiland zelf

De behoefte vanuit het eiland zelf kan hierbij bijvoorbeeld afkomstig zijn van bewoners die behoefte hebben om samen iets te vieren of te beleven of de behoefte van een ondernemer die kansen ziet om in te spelen op de continu veranderende vraag van verblijfgasten. Blijf hierbij aansluiting zoeken bij het eigen, onderscheidende karakter van het eiland bij de organisatie van het evenement. En zoek nadrukkelijk de samenwerking op het eiland en het verbindende karakter met de eilanders.

Voorkom dat Terschelling een 'open evenemententerrein' wordt

Evenementen met een 'footloose' karakter die het eiland alleen maar zien als een interessante evenementenlocatie, passen derhalve niet op Terschelling. Dit geldt evenzeer voor evenementen die primair gericht zijn op een verdienmodel voor de (niet-Terschellinger) organisator. Evenementen dienen onvoorwaardelijk samen te werken met het eiland, haar waarden te respecteren en onderbouwd en overtuigend aan te tonen dat hun aanpak schade aan de natuur en omgeving tegengaat.

Koester en ondersteun de klassiekers

Klassiekers die al jarenlang hun waarde voor het eiland hebben bewezen verdienen alle waardering en de beleidsmatige ondersteuning die ze nodig hebben. Dit geldt zeker nu in deze lastige Corona- periode maar ook op de langere termijn. Het uitgangspunt van eigen initiatief en zelfredzaamheid op het eiland is en blijft belangrijk. Tegelijkertijd zou je gezamenlijk en van elkaar lerend verder kunnen komen en makkelijker de slag naar de noodzakelijke professionalisering kunnen maken. Dit geldt zowel bij organisatoren als bij de gemeente. Hierbij zou gezamenlijk tussen gemeente en organisatoren ook gekeken kunnen worden hoe procedures versoepeld kunnen worden en de regeldruk terug gebracht kan worden.

Leg de lat hoog voor nieuwe, grote autonome trekkers

In tegenstelling tot de klassiekers die zich al bewezen hebben, is het goed om voor nieuwe, grote autonome trekkers de lat hoog te leggen. Er kunnen onder strikte voorwaarden ook 'nieuwe klassiekers' ontstaan bij voorkeur vanuit een organisch, natuurlijk groeimodel. Belangrijke eisen voor deze nieuwe evenementen is dat ze voortkomen uit een behoefte op het eiland, de samenwerking zoeken met de eilanders en respect tonen voor de natuur en culturele waarden op Terschelling. Daarnaast is het belangrijk dat goed nagedacht is over de periode waarin het evenement wordt georganiseerd; past dit nog in de jaarkalender die momenteel nog goed in balans is. Ook dient antwoord gegeven te worden op de vraag waar (op welke locatie(s)) het evenement is beoogd en hoe nagedacht is over mogelijke spreiding om overlast te voorkomen. Voor deze groep moeten criteria opgesteld worden in een toetsingskader.

Bron: Nichon Glerum

Laat Terschelling voorop lopen qua duurzaamheid

Bij de organisatie van evenementen moet zo respectvol mogelijk omgegaan worden met de natuur en de omgeving en schade moet voorkomen worden. Daarnaast is het belangrijk om evenementen zoveel mogelijk 'circulair' te organiseren. Zowel in het huidige beleid (verwoord als één van de speerpunten in het Eilandakkoord 2018-2022), als bij de bewoners en de stakeholders komt dit punt sterk naar voren. Dit past in hoge mate bij het karakter van Terschelling en het streven is hierin voorop te lopen. Daarom is het van belang dat dit ook terugkomt in de toetsingscriteria voor nieuwe evenementen.

Bron: Nichon Glerum

Bijlagen

05

Bron: VW

Bijlage 1: Resultaten bewonersenquête

Bewonersenquête

In de periode van begin tot eind mei hebben alle bewoners van Terschelling van 16 jaar en ouder de mogelijkheid om een online vragenlijst in te vullen over de evenementen op Terschelling. De vragenlijst bevat vragen over achtergrondkenmerken van de respondent, evenementen bezoek en de positieve en negatieve effecten van evenementen hebben. Ook is ingegaan op de voorwaarden voor nieuwe evenementen en aan welk type evenementen behoefte bestaat. Door middel van een laatste open vraag kon men nog overige zaken kwijt.

In totaal zijn er 1.923 vragenlijsten ingevuld, waarvan er uiteindelijk 1.621 zijn verwerkt (37% van de bevolking ouder dan 16 jaar). Elke bewoner heeft een flyer ontvangen met daarop een unieke code. Enquêtes met dubbele codes of onjuiste codes zijn niet verwerkt (302 stuks).

Het aantal respondenten is hoog genoeg om betrouwbare uitspraken te doen en indien gewenst uitsplitsingen te maken naar bijvoorbeeld geslacht, leeftijd, huishoudensituatie. Op basis van het aantal inwoners op Terschelling van ouder dan 16 jaar (4.319 op 1 januari 2020) is namelijk voor een representatieve steekproef met een betrouwbaarheidsinterval van 99% en een foutmarge van 5% een steekproefomvang van 586 nodig. De gerealiseerde respons overtreft de gewenste steekproefomvang ruimschoots.

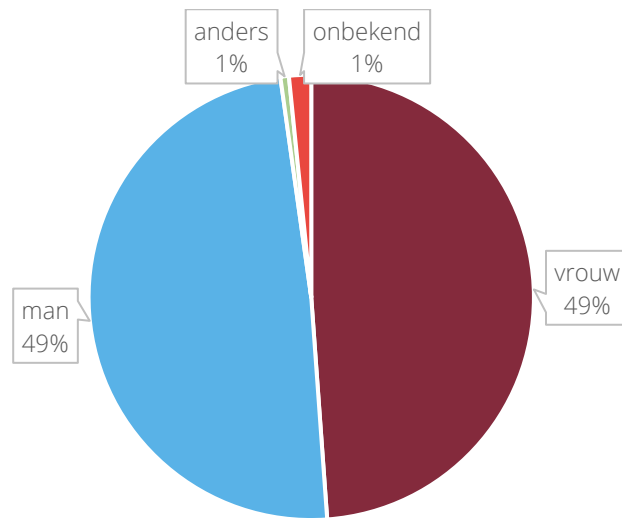
Ten tijde van het onderzoek speelde ook de kwestie rond het festival 'Eilân'. Een groep bewoners was tegen de komst van dit festival en heeft de vragenlijst gebruikt om dit kenbaar te maken. Hiertoe werd ook een advertentie geplaatst die de indruk wekte dat het invullen van de enquête kon helpen om 'Eilân' te voorkomen. Bij sommige respondenten is dit terug te vinden in de (open) antwoorden. In de volgende paragrafen worden de resultaten uit de vragenlijst gegeven en waar mogelijk uitgesplitst en uitgediept.

Achtergrondkenmerken respondenten

Geslacht

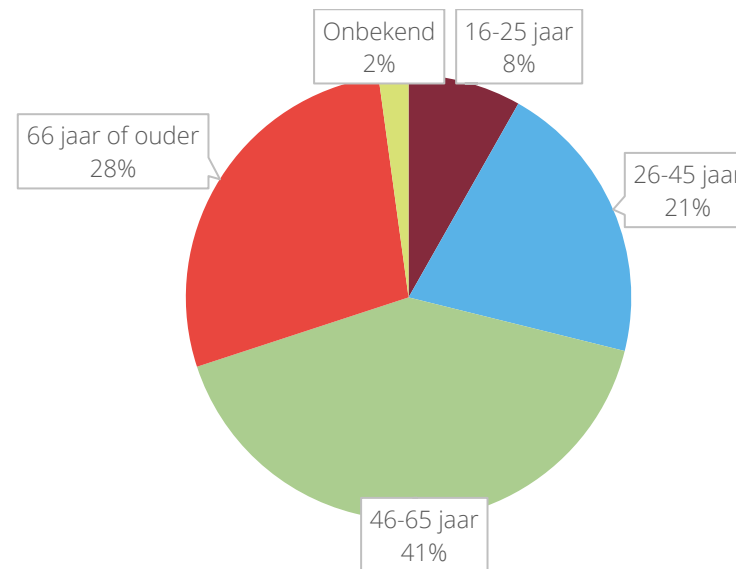
Onder de respondenten is sprake van een mooie verdeling over de verschillende geslachten.

o.b.v. 1.621 respondenten

Leeftijd

Als we de leeftijdsverdeling van de respondenten vergelijken met de werkelijke bevolkingsgegevens (CBS 2021), dan is de groep 16-25 jaar ondervertegenwoordigd in de respons (18% in werkelijkheid) en de groep 46-65 jaar oververtegenwoordigd (33% in werkelijkheid).

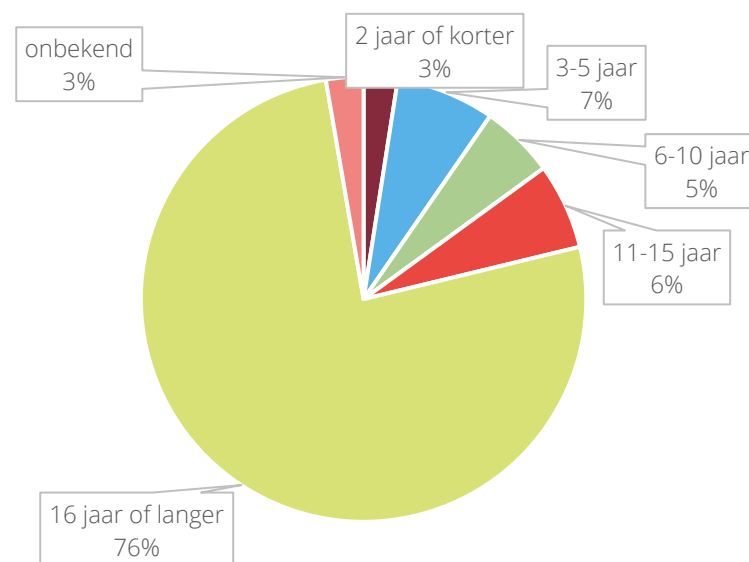

o.b.v. 1.621 respondenten

Woonachtig

Ruim driekwart van de respondenten woont 16 jaar of langer op Terschelling. Ruim de helft van deze respondenten woont al sinds haar of zijn geboorte op het eiland.

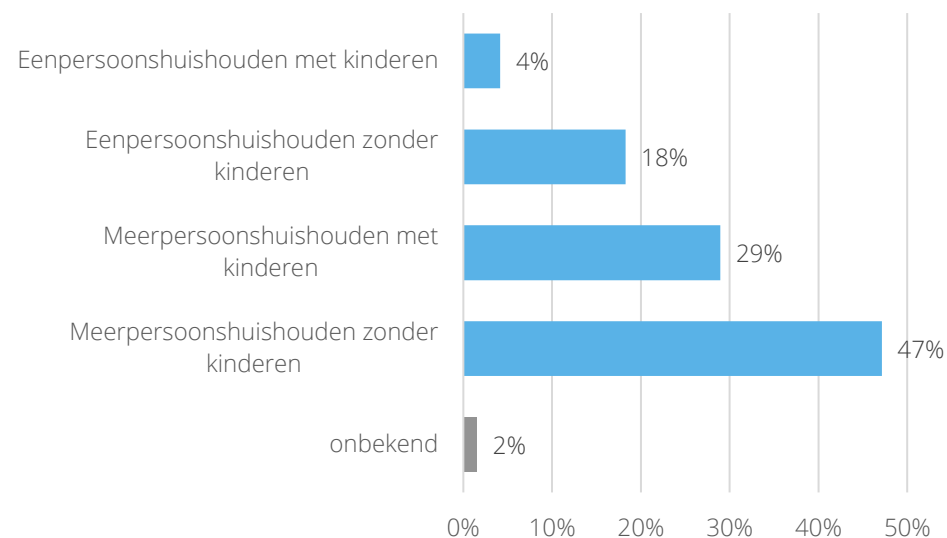

o.b.v. 1.621 respondenten

Huishouden

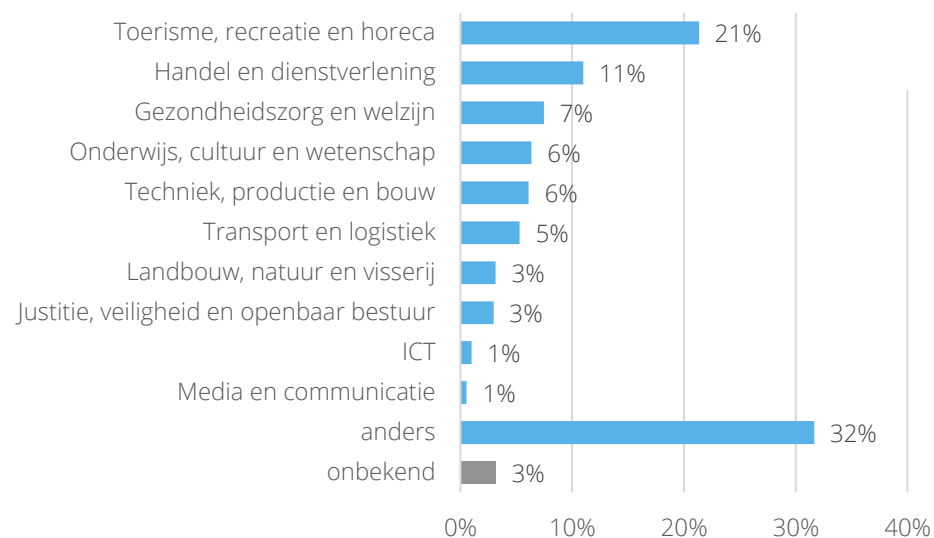
Bijna de helft van de respondenten heeft een meerpersoonshuishouden zonder kinderen. Een derde van de respondenten heeft een huishouden met kinderen.

o.b.v. 1.621 respondenten

Achtergrond

Ruim 1 op de 5 respondenten werkt in de toeristisch-recreatieve sector. 16,7% van de respondenten hebben aangegeven gepensioneerd te zijn (dit is meer dan de helft van de categorie anders).

o.b.v. 1.621 respondenten

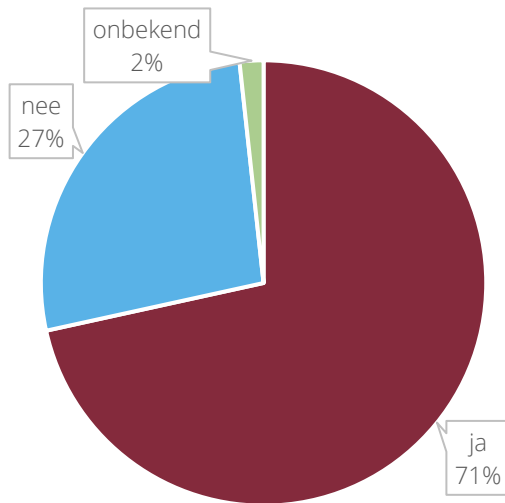
Categorie anders:

Scholar/student
 Afgekeurd
 Zeevaart
 Verhuur
 Gepensioneerd
 Docent Overheid
 Bouw
 Vrijwilliger
 accommodaties

Deelname aan evenementen

Heeft u in 2018 en/of 2019 (vóór COVID-19) nog een evenement bijgewoond op Terschelling?

71% van de respondenten heeft zelf recent een evenement bijgewoond. Ruim een kwart heeft in de periode 2018-2019 aan geen enkel evenement deelgenomen.

o.b.v. 1.621 respondenten

Met name jongeren naar evenementen geweest

80-85% van de respondenten tussen de 16 en 45 jaar is in de afgelopen jaren naar een evenement geweest. Van de respondenten tussen de 45 en 65 jaar is 75% naar een evenement geweest en onder de 66+-ers is dit 57%.

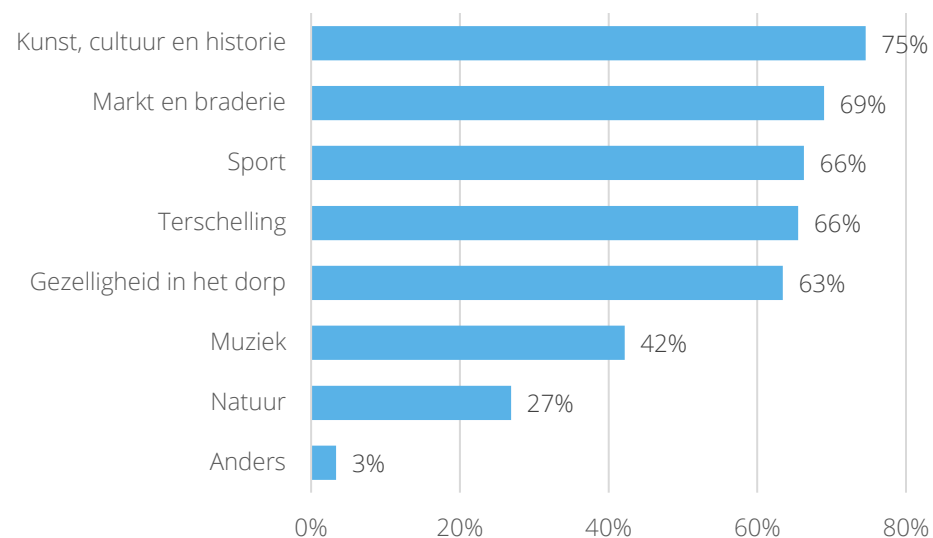
Meerpersoonshuishoudens met kinderen zijn relatief het meest naar een evenement geweest.

o.b.v. 1.593 respondenten die 'ja' of 'nee' een evenement hebben bijgewoond op Terschelling

Welk type evenement op Terschelling heeft u in 2018 en/of 2019 bijgewoond? (meerdere antwoorden mogelijk)

Evenementen op het gebied van kunst, cultuur en historie worden het meest bijgewoond. Ook markten, sport, typische Terschelling evenementen en gezelligheid in het dorp wordt door ruim 60% van de Terschellinger evenementengangers aangedaan.

Kunst, cultuur en historie bij alle leeftijdsgroepen geliefd

We zagen al dat respondenten t/m 65 jaar het meest evenementen bezoeken.

Evenementen op het gebied van kunst, cultuur en historie is bij elke leeftijdsgroep favoriet.

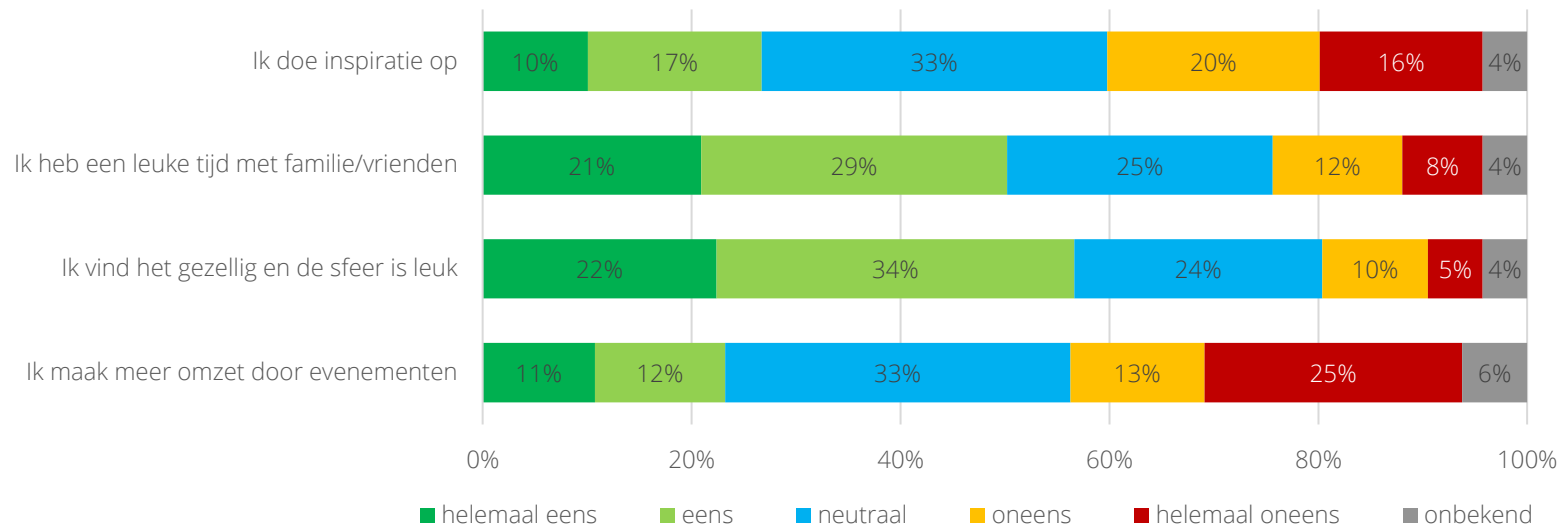
Jongeren tot 25 jaar gaan daarnaast graag naar sportevenementen. De groep 26-45 vindt typische Terschelling evenementen leuk. De 45 plussers gaan graag naar markten en braderieën.

In hoeverre geniet u in het algemeen van de evenementen op Terschelling?

De meeste respondenten genieten vooral van de gezelligheid, de sfeer en de leuke tijd die ze met familie of vrienden hebben. Ruim een kwart van de respondenten doet inspiratie op. Hoe jonger men is, hoe eerder men het eens is met de stellingen.

Met name degenen die naar een muziekevenement zijn geweest ervaren de gezelligheid en leuke tijd met vrienden. Maar zij doen ook veel inspiratie op.

o.b.v. 1.621 respondenten

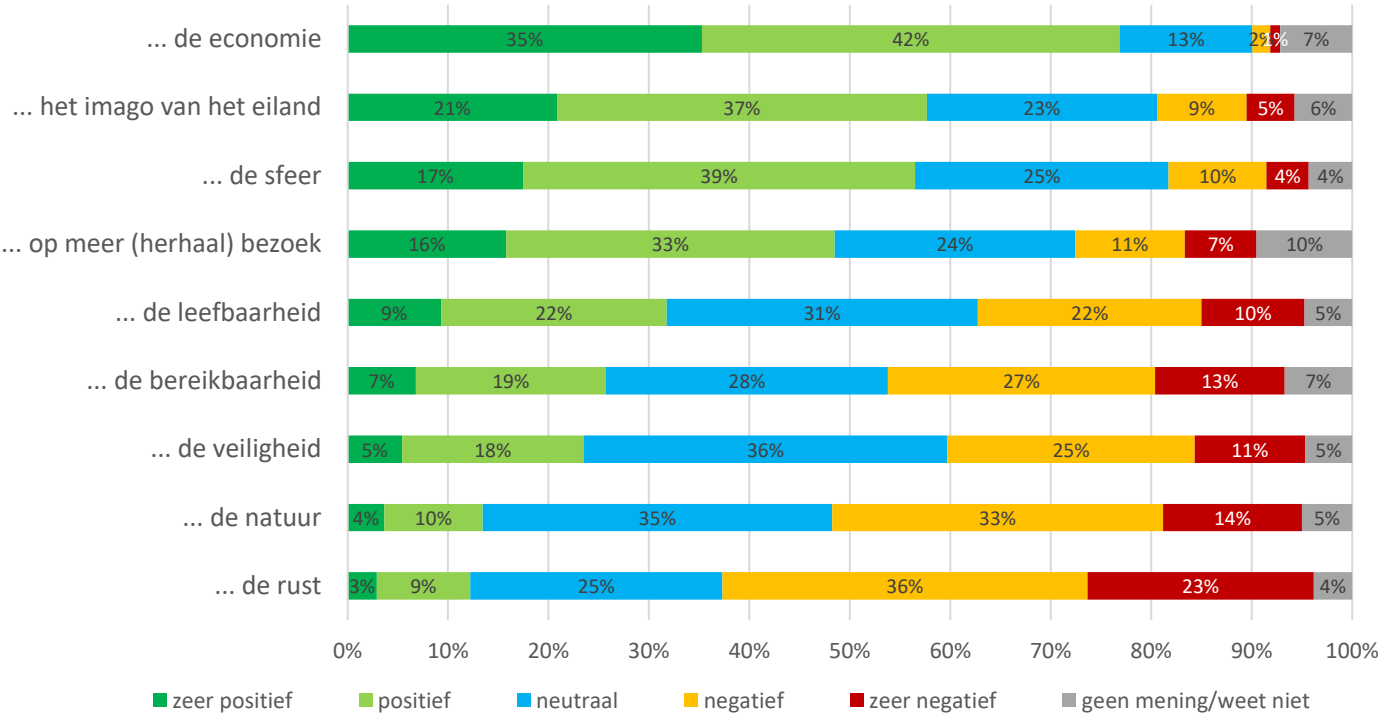

De impact van evenementen

Positief voor economie en imago/sfeer, negatief voor rust en natuur

De evenementen hebben zowel positieve als negatieve impact. De meeste respondenten zien positieve effecten voor de economie, het imago van het eiland en de sfeer en ook wel het herhaalbezoek.

De impact op de rust, natuur, veiligheid en bereikbaarheid ziet men toch overwegend als negatieve impact. M.b.t. de leefbaarheid zijn de meningen verdeeld. Hoe jonger de respondent, hoe vaker men aangeeft dat evenementen een positieve impact heeft op de leefbaarheid. Hoe jonger men is, hoe positiever men is over de impact.

o.b.v. 1.621 respondenten

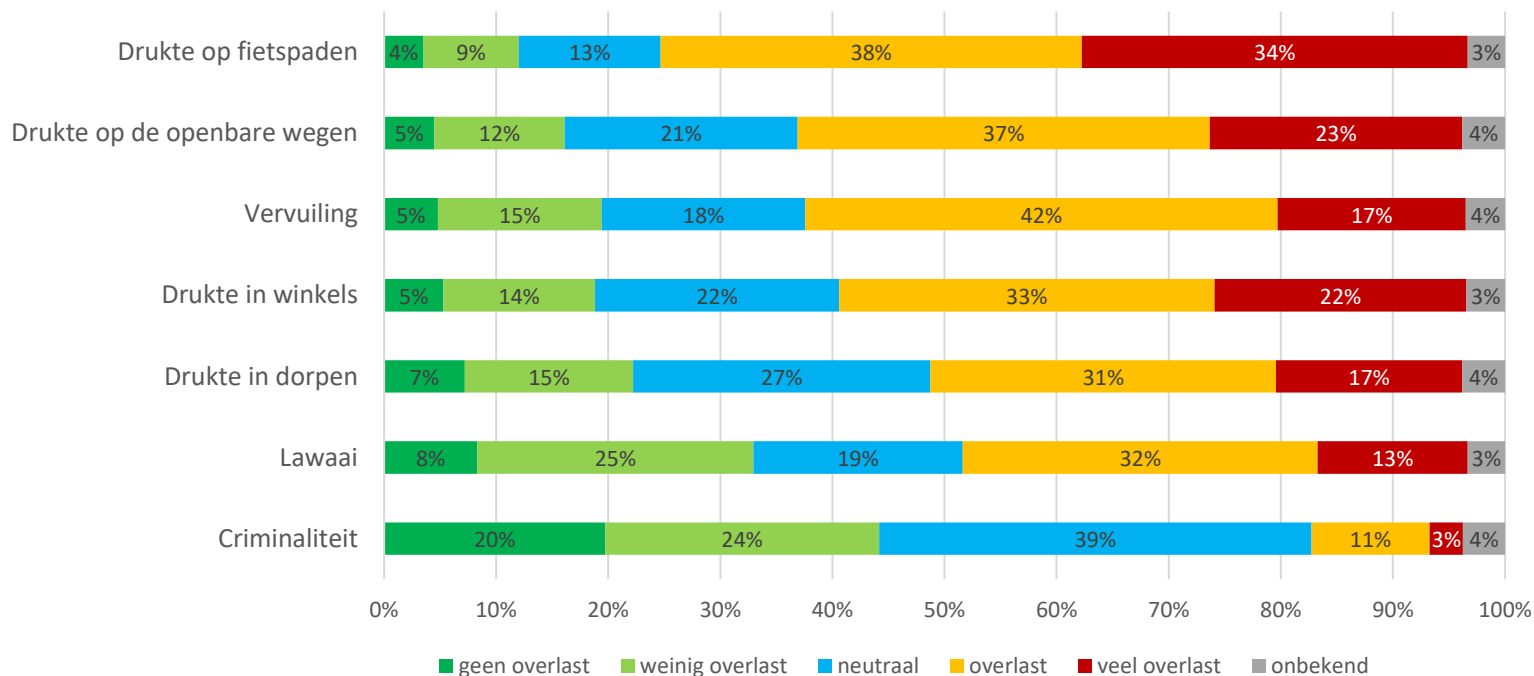

Evenementen geven vooral drukte

Drukke op fietspaden, op de wegen en in de winkels en dorpen. Daar ervaart men de meeste overlast. Ook vervuiling noemt men vaak. Lawaai ervaart 45% van de respondenten ook als overlast. Wat betreft criminaliteit ervaart men veel minder overlast.

Niet-bezoekers ervaren vaker overlast

Hoe jonger men is, hoe minder overlast men ervaart op alle punten. Vrouwen ervaren vaker iets als overlast dan mannen. Mensen die in 2018/2019 geen evenement hebben bezocht ervaren op alle punten meer overlast dan degenen die wél een evenement hebben bezocht.

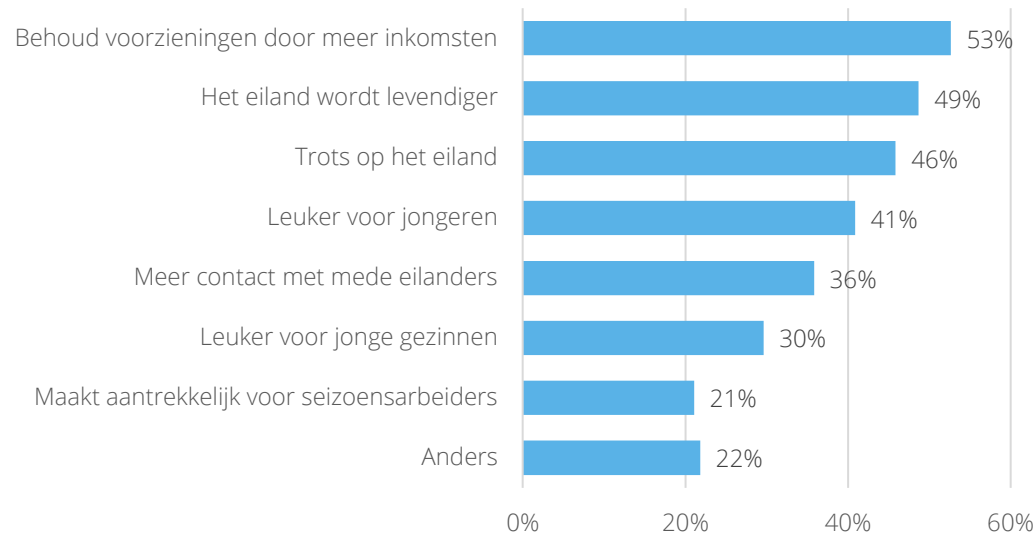

o.b.v. 1.621 respondenten

Evenementen goed voor voorzieningen en levendigheid

Evenementen kunnen een positieve invloed hebben op de leefbaarheid doordat het voorzieningen kan behouden, vindt 53% van de respondenten. Ook wordt het eiland er levendiger op (49%) en maakt het je trots (46%).

Deel vindt dat leefbaarheid niet wordt verbeterd door (meer) evenementen

Een groot deel van degenen die 'anders' hebben aangevinkt (ong. 2/3), geeft aan dat de leefbaarheid juist niet verbeterd door evenementen of dat er vooral niet meer evenementen moeten komen. Er is nu al meer dan genoeg.

Minder-evenementen
 Ruimte
 Seizoenverbreding
 Genoeg-evenementen
 Rust
 Extra-kleinschalige-evenementen
 Te-druk

o.b.v. de 1.485 respondenten die deze vraag hebben beantwoord

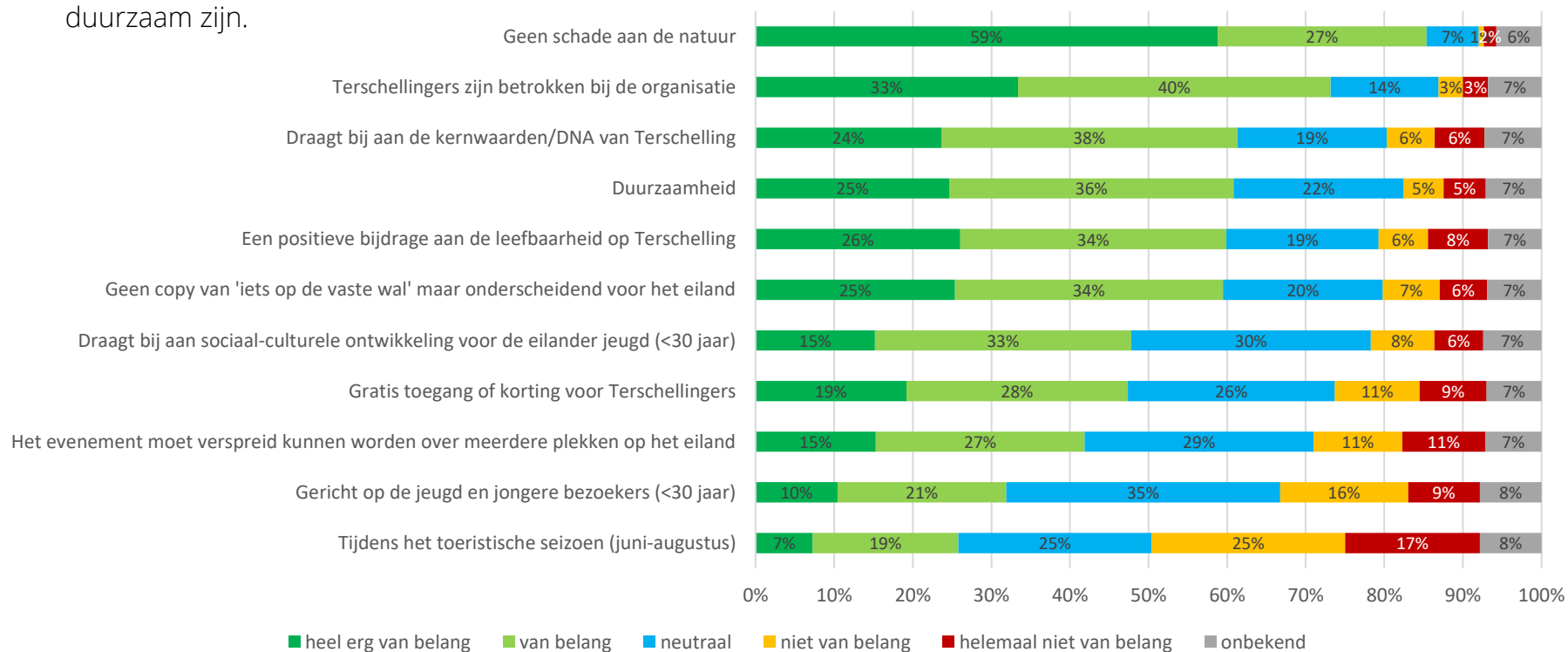

Wensen voor de toekomst

Natuur en Terschelling zelf voorwaarden bij het organiseren van evenementen

Twee belangrijke thema's zijn te zien die respondenten aandragen als belangrijke voorwaarden: de natuur en Terschelling zelf. Een evenement moet geen schade aan de natuur aanbrengen en het moet duurzaam zijn.

Daarnaast moeten Terschellingers zelf betrokken worden, en moeten evenementen passend bij Terschelling zijn, typisch Terschelling (geen kopie van iets op de wal). Ook moet het een positieve bijdrage leveren aan de leefbaarheid.

o.b.v. 1.621 respondenten

Qua toekomstige evenementen ook vooral nadruk op Terschelling en gezelligheid in de dorpen

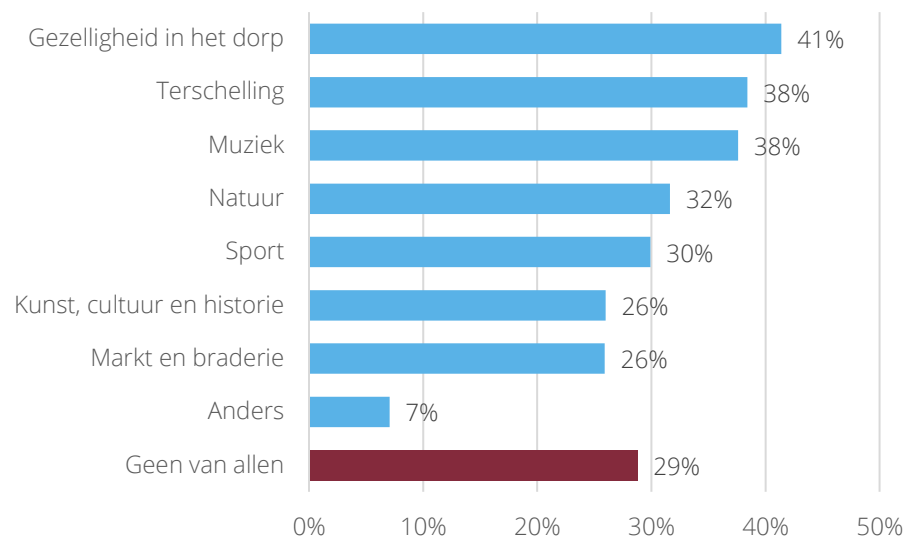
Respondenten willen het liefst evenementen gericht op gezelligheid in het dorp (met name jongeren) en typisch Terschelling evenementen (alle leeftijdsgroepen). Ook muziekevenementen worden vaak genoemd (ook door m.n. jongeren).

De type evenementen waar men nu al vaak heengaat, worden juist minder vaak genoemd. Dit kan betekenen dat daar al genoeg van is. Het gaat dan om kunst, cultuur en historie en om markt en braderie, en sport.

Maar liefst 29% heeft 'geen van allen' ingevuld. Voor hen hoeft er geen evenement bij of er is zelfs al teveel.

Het zijn ook hier met name de ouderen die dit noemen (17% van de 16-45 jarigen versus 34% van de 45+).

Andere type evenementen die men noemt, verschillen erg qua inhoud, maar met regelmaat wordt wel aangegeven dat het kleinschalig moet zijn, voor de eilanders. Hoewel een enkeling grote evenementen wil om Terschelling meer op de kaart te zetten.

o.b.v. de 1.474 respondenten die deze vraag hebben beantwoord

Overige opmerkingen: meningen verdeeld

Zoals met veel zaken, is het ook hier duidelijk dat de meningen verdeeld zijn. Waar de één vindt dat het eiland genoeg evenementen kent en dat er vooral niets bij moet, geeft de ander aan dat het tijd is voor iets nieuws, dat er ruimte moet zijn voor nieuwe ideeën.

En waar de één ervoor pleit om evenementen door het jaar heen goed te spreiden, zegt een ander dat evenementen geclusterd moeten worden in het hoogseizoen.

En of Eilân nu wel of niet moet plaatsvinden op het eiland: ook daarover zijn de meningen verdeeld.

Kleinschalig en betrokkenheid eilanders

Wat verder vaak genoemd wordt, is dat de evenement vooral kleinschalig moeten zijn. En met name gericht op de eigen inwoners. Het is ook belangrijk dat de bewoners er goed bij worden betrokken. Het liefst ziet men organisatoren van het eigen eiland, niet van buitenaf.

Verder wordt de natuur nog eens genoemd; zorg dat de natuur er niet onder lijdt. En aandacht voor de jeugd: die wil je op het eiland houden, dus betrek hen er ook bij.

Wat voor soort evenement zou u graag toegevoegd zien op Terschelling?

passend-bij-Terschelling
Culinair
 Eilan-voor-vernieuwing
genoeg-is-genoege
 Eilan-zeker-niet
Kleinschalig

Er zijn rond de 300 respondenten die hebben gereageerd op de antwoordoptie 'anders'. Bijna de helft, rond de 140 respondenten (rond de 8,5% van het totaal aantal respondenten), heeft aangegeven dat er genoeg evenementen zijn op het eiland. De rest van de antwoorden is verdeeld over de overige respondenten.

Heeft u nog iets anders wat u met ons wil delen over de evenementen op Terschelling?

Vernieuwing-is-nodig
 Niet-te-veel-grootschalig
Genoeg-is-genoege
Kleinschalige-evenementen
 Te-druk

Er zijn rond de 900 respondenten die deze vraag hebben ingevuld. Ongeveer 80-90 personen (rond de 5% van het totaal aantal respondenten) hebben aangegeven dat er genoeg evenementen zijn, de overige antwoorden zijn voornamelijk verdeeld over de ander bovengenoemde categorieën.

Bijlage 2: benaderde stakeholders

Bron: VVV

Benaderde stakeholders

In onderstaande lijst zijn alle stakeholders weergegeven die zijn benaderd om mee te werken aan het onderzoek/project. Van de in totaal 48 benaderde stakeholders is met 35 stakeholders een gesprek gevoerd, individueel of met maximaal 3 deelnemers per gesprek. De evenement organisatoren van de grotere evenementen hebben we 1-op-1 gesproken, welke ook onderdeel zijn van de stakeholders. Een aantal stakeholders zijn ook onderdeel van de klankbordgroep. Daarnaast is een enquête gehouden onder de kleinere evenement organisatoren, hier zijn 9 reacties op ontvangen.

Horeca Nederland afdeling Terschelling
Huisartsenpraktijk West-Terschelling
Huisartsenpraktijk Midsland
Ambulancedienst
EHBO Terschelling
Verkeersregelaars
Stichting Evenementen Terschelling (SET)
Stichting Oerol
Chasing the Hihat (Eilân)
Terschelling Ondernemersfonds
Stichting Ons Schellingerland (SOS)
Stichting Actief Midsland
Organisator Filmfestival (TOF)
Rijkswaterstaat
Staatsbosbeheer
Ondernemersvereniging Natuurlijk Oosterend
SAM
Aangenaam West

Politie Operationeel Expert evenementen en Horeca Friesland
Provincie Friesland
Politie Terschelling
Fumo (omgevingsvergunning)
Fumo (geluid)
Wetterskip Fryslân
Veiligheidsregio Brandweer
Veiligheidsregio GHOR
Lokale brandweer
TCV
VVV
TOV
Doeksen
Horeca
t Schylger Jouw
Willem Barentsz

Omwonende van Hee
Buurtvereniging De Frethoek
Buurtvereniging Pirola
Buurtvereniging De Lange Buorren
Buurtvereniging Nieuw West
Buurtschap 't Land
Buurtschap Kleine Buren en Hee
Buren van Midsland
Buurtschap Striep
Buren van Landerum
Buren van Formerum
Buren van Lies en klein Lies
Buren van Hoorn
Buren van Oosterend

Bijlage 3: Beleidsanalyse

Inleiding

In deze bijlage wordt het provinciaal en gemeentelijk beleid gerelateerd aan de evenementenvisie voor Terschelling. Aan de hand van de provinciale en gemeentelijke beleids-, visie- en onderzoeksdocumenten is een kader gecreëerd waarbinnen de nieuwe ontwikkeling moet worden opgesteld. De belangrijkste aanknopingspunten en beleidsregels uit de beleid- en visiedocumenten worden besproken.

Beleid-, visie- en onderzoeksdocumenten die meegenomen zijn in de analyse zijn:

- Provinciaal/regionaal:
 - Omgevingsvisie Friesland
- Gemeentelijk:
 - Algemeen Plaatselijke Verordening (APV)
 - TS25 (Terschelling 2025)
 - Marketing Strategie Toeristisch Terschelling
 - Eilandakkoord (2018-2022)

Voor zowel het provinciale als het gemeentelijke beleid worden de belangrijkste implicaties voor de evenementenvisie weergegeven.

Provinciaal beleid

Omgevingsvisie Friesland

Friesland

De omgevingsvisie Friesland is vastgesteld in 2020. In dialoog met de samenleving zijn vier opgaven benoemd in deze omgevingsvisie die ze actief willen aanpakken. Het zijn urgente vraagstukken waarvoor ze nú al alles op alles moeten zetten om met de samenleving oplossingen te vinden:

- Fryslân houdt de leefomgeving vitaal, leefbaar en bereikbaar
- Fryslân zet de energietransitie met kracht voort
- Fryslân wordt klimaat-adaptief ingericht
- Fryslân versterkt de biodiversiteit

Deze opgaven zijn groot, onderling verbonden en ze raken de hele provincie.

De opgaven vragen om een integrale en gezamenlijke aanpak. Alleen met elkaar kunnen de oplossingen gevonden worden: maatschappelijke organisaties, bedrijfsleven, overheid en samenleving. De provinciale inbreng moet hierbij meerwaarde en synergie opleveren. Dit kan door opgaven met elkaar te verweven, slimme combinaties te maken en koppelkansen te benutten. Door menskracht en middelen in te zetten.

Het Waddengebied

In het Waddengebied (zee, eilanden en vaste landkust), komen de urgente opgaven in versterkte mate samen. De kansen die er zijn om klimaatadaptatie, versterken biodiversiteit en energietransitie te verbinden met vitaliteit en leefbaarheid, zullen in dit gebied optimaal benut moeten worden. De eilanden willen een proeftuin zijn voor innovaties en experimenten, met name voor de energietransitie. Deze innovaties kunnen mogelijk daarna worden toegepast in andere gebieden. De provincie wil recht doen aan de specifieke eilander-situatie door gebiedsgericht te werken en volop ruimte te bieden voor maatwerk en experimentele oplossingen.

Als de Omgevingswet in werking treedt, stelt het Rijk geen aparte (rijks)structuurvisie meer op voor de Waddenzee. Daarmee komt de Structuurvisie voor de Waddenzee te vervallen. De hoofddoelstelling voor de Waddenzee wordt verankerd in de nationale Omgevingsvisie, het bijbehorende Besluit kwaliteit leefomgeving en bestaande regelgeving. Om gezamenlijk invulling te geven aan de bescherming en ontwikkeling van het Waddengebied, werkt de provincie Friesland sinds 2017 samen met het Rijk, andere regionale overheden en partijen in de regio aan het opstellen van een gezamenlijke Gebiedsagenda voor

het Waddengebied. De Agenda voor het Waddengebied beslaat de Waddenkust, de Waddenzee en de Waddeneilanden. De gebiedsagenda onderkent als opgaven: klimaat, natuur, landschap en cultuurhistorie, bereikbaarheid, economie, leefbaarheid en energie.

De agenda schetst het gezamenlijke langetermijnperspectief voor 2050 en formuleert gezamenlijke doelen, handelingsprincipes en strategieën om de doelen te bereiken. De agenda benoemt daarbij de belangrijkste opgaven en dilemma's. Bij de strategieën gaat het dan om uitwerkingsrichtingen om de opgaven te realiseren en/of om te gaan met de dilemma's. Waar mogelijk en nodig bevat de agenda beleidskeuzen. In het Uitvoeringsprogramma, dat in September 2020 tot stand is gekomen, krijgen de strategieën vervolgens een verdere uitwerking met daarbij duidelijkheid over trekkerschap en tijdspad.

De doelstellingen voor het Waddengebied zijn:

- De natuur is en blijft van wereldklasse en ontwikkelt zich verder, in samenhang met de natuur over de grens.
- De unieke waarden van het landschap en het cultureel erfgoed blijven behouden en ontwikkelen zich verder.

- In het Waddengebied is het goed, veilig en klimaatbestendig wonen, werken en recreëren.
- De economische sectoren excelleren, in de context van het Werelderfgoed Waddenzee.

Binnen deze doelstellingen is de hoofddoelstelling voor de Waddenzee: een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap.

Tevens worden de in de bodem aanwezige archeologische waarden en in het gebied aanwezige cultuurhistorische waarden beschermd. De Agenda voor het Waddengebied 2050 heeft geen formele juridische status, maar is ook niet vrijblijvend. De partijen die de agenda opstellen willen de agenda gebruiken als richtsnoer bij hun eigen besluitvorming en handelen. Hiertoe bevat de agenda enkele handvatten: leidende principes voor het handelen in het Waddengebied, en ruimtelijke vertrekpunten die helpen keuzes te maken bij het omgaan met ontwikkelingen in het Waddengebied.

Vergunningen en/of ontheffingen

De provincie kan vergunningen en/of ontheffingen verlenen voor onderdelen van evenementen, die vallen onder onderstaande regelgeving. De provincie ziet vervolgens ook toe op de handhaving.

- *Wet Luchtvaart*: Voor het laten landen en opstijgen van een ballon of helikopter is toestemming nodig van de provincie. De provincie legt dit aan de burgemeester ter kennisgeving voor.
- *Vuurwerkbesluit*: Op grond van dit besluit stelt de provincie regels op over de opslag van vuurwerk en de afstand bij het afsteken van het publiek. Indien er vuurwerk bij een evenement wordt afgestoken kan de organisator een vergunning aanvragen bij de provincie.
- *Natuurbeschermingswet 1998*: Deze wetgeving bepaalt de natuurbeschermingsregels binnen Natura 2000 gebieden. Terschelling is voor 80% Natura 2000 gebied. Voor evenementen die in Natura 2000 gebied plaatsvinden is een beoordeling door de provincie noodzakelijk.
- *Flora- en Faunawet*: Deze wet ziet toe op de bescherming van dieren en planten die in het wild voorkomen. Alle activiteiten, die een schadelijk effect kunnen hebben op de beschermde soorten, zijn verboden. Hiervoor is een ontheffing of vrijstelling nodig van het ministerie van EL&I of van de provincie. De provincie is hier het bevoegd orgaan.

Het kan voorkomen, dat er nog vergunningen of ontheffingen van andere instanties nodig zijn voor het gebruik van hun grondgebied, zoals Staatsbosbeheer, het Wetterskip en Rijkswaterstaat. De gemeente zal de aanvrager indien nodig doorverwijzen naar de betreffende instantie.

Gemeentelijk beleid

Algemeen Plaatselijke Verordening (APV)

De APV is in de huidige situatie de enige vorm van toetsing voor het verlenen van een vergunning voor een evenement. Uit de APV blijkt dat een aanvraag voor een APV- vergunning voor een evenement niet geweigerd kan worden enkel omdat het in strijd is met een bestemmingsplan. Een aanvraag voor een evenementenvergunning moet namelijk worden beoordeeld aan de hand van de belangen die zijn opgenomen in de weigeringsgronden.

Artikel 1:8 Weigeringsgronden

De vergunning of ontheffing kan door het bevoegd gezag of het bevoegde bestuursorgaan worden geweigerd in het belang van:

- de openbare orde;
- de openbare veiligheid;
- de volksgezondheid;
- de bescherming van het milieu.

Een vergunning of ontheffing kan ook worden geweigerd als de aanvraag daarvoor minder dan drie weken voor de beoogde datum van de beoogde activiteit is ingediend en daardoor een behoorlijke behandeling van de aanvraag niet mogelijk is.

Bestemmingsplan en omgevingsvisie

Hier is vastgelegd waar een evenement mag plaatsvinden en waar niet. Waar het niet mag, ontstaat strijdig gebruik van het bestemmingsplan. In de meeste bestemmingsplannen is de mogelijkheid opgenomen dat door het aanvragen van een omgevingsvergunning deze strijdigheid tijdelijk opgeheven wordt. In de omgevingsvergunning moet vervolgens aangegeven worden of het evenement ruimtelijk inpasbaar is (een goede ruimtelijke onderbouwing).

Toekomstvisie TS25

In de Toekomstvisie TS25, welke door de gemeente Terschelling is opgesteld, zijn drie pijlers gedefinieerd, waarbij toerisme en recreatie onderdeel is van de pijler 'duurzame economie':

- Krachtige samenleving (people)
- Duurzame economie (profit)
- Waardevolle omgeving (planet)

De Toeristische Marketingstrategie 2019

De toeristische marketingstrategie 2019 draagt bij aan de doelstellingen op het gebied van zichtbaarheid. De gemeentelijke ambitie is vertaald naar doelen voor de marketing van Terschelling. De ambitie is om nationaal de positie vast te houden en uit te bouwen middels seizoensverlenging. Dit door doelgroepen aan te trekken die meer besteden en graag terugkomen.

Meer specifiek wordt beschreven, in TS25 en in de toeristische marketing strategie 2019, dat evenementen bijdragen aan de gewenste seizoenverbreding. De organisatie van een evenement is complex en rust vaak op de schouders van enkele vrijwilligers, die welwillend zijn maar niet altijd alles kunnen overzien. De organisatie rond evenementen moet daarom verder geprofessionaliseerd worden om die kwetsbaarheid te verminderen.

Eilandakkoord 2018-2022

Twee van de drie speerpunten uit het eilandakkoord raken (indirect) ook de evenementensector:

- Duurzaamheid: de basis van al het handelen van de gemeente. Waarbij Terschelling ook een proeftuin wordt voor nieuwe ontwikkelingen in energieopwekking.
- Toerisme en recreatie: die zorgen voor veel werkgelegenheid op Terschelling. Het landschap en de natuur van Terschelling zijn de drager van het toerisme en daar zijn ze zuinig op. Bij het opstellen van toeristisch beleid en een evenementenvisie wordt de bewoner nauw betrokken.

De effecten op de leefbaarheid van het eiland is een belangrijke toets bij (ruimtelijke) ontwikkelingen.

ZKA LEISURE CONSULTANTS

Brugstraat 1A

5211 VS 's Hertogenbosch

088 - 210 02 50

info@zka.nl

www.zka.nl

